

Utorak, 18. januar 2005.
Svedok Sylejman Selimi
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 14.27 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, pre nego što uvedemo svedoka želeo bih da kažem kako bismo izašli u susret Tužilaštvu, ja sam im dostavio transkript sa razgovora koji je Odbrana obavila sa ovim svedokom, a na kom su oni bili prisutni. Dakle, časni Sude to je urađeno sa namerom da olakšamo Sudu u ovim stvarima i nadajući se da će tako ovo pitanje biti rešeno na brz i efikasan način.

SUDIJA PARKER: Gospodine Khan, veoma smo vam zahvalni. Nema sumnje da će se tako rešiti jedno važno pitanje za Tužilaštvo. Hvala vam. Gospodine Nicholls, bili smo na sredini vašeg obraćanja?

TUŽILAC NICHOLLS: To je tačno, časni Sude. Ako mogu...

SUDIJA PARKER: Možda više na kraju nego na polovini. Ali svejedno...

TUŽILAC NICHOLLS: Pokušaću da budem kratak, časni Sude. Ono što sam uradio kada smo završili sa jučerašnjim zasedanjem jeste da sam imao priliku da prođem kroz transkript, da prođem kroz raniji razgovor i pokušaću da ne ponavljam već da vam pokažem razlike između prethodnih izjava ovog svedoka i onog što je juče izjavio u sudnici. Dozvolite mi da najpre razjasnim dva tehnička pitanja od juče. Izveštaj koji sam pokazao svedoku u tabulatoru broj 6 na kom je identifikovao svoj potpis, to je dokument koji nosi oznake ERN U000-7650 do ERN U000-7651. Molim da se to uvrsti u spis i da se dodeli broj dokaznog predmeta.

SUDIJA PARKER: To je njegova prethodna izjava?

TUŽILAC NICHOLLS: Ne, časni Sude. To je naređenje koje sam mu pokazao a tiče se grupa ljudi koji su se selili i opasnosti od granatiranja. To je u tabulatoru broj 6.

SUDIJA PARKER: Da. Biće usvojeno u spis.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P93.

TUŽILAC NICHOLLS: Hvala. Kao drugo, video sam u transkriptu na stranicama od broja 35 do broja 37 da sam svedoku pokazao kartu. Ja sam je označio kao kartu iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1 ali u zapisniku nije sasvim jasno o kojoj se karti radi. To je u stvari karta broj 6 koja nosi oznaku ERN U008-3706.

SUDIJA PARKER: Mislim da ste mu takođe pokazali i kartu broj 10?

TUŽILAC NICHOLLS: Da. Ali to je jasno u zapisniku. Ovo je karta koja mu je pokazana neposredno pre karte broj 10. Ne znam da li je to ona karta koja vam je upravo sada data ili nešto drugo... kada okrenete papir...kada se gleda zadnja stranica papira.

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽILAC NICHOLLS: Hvala. E sada, ako mogu, ja bih prošao kroz neke glavne razlike i nastojaću da zbog zapisnika budem jasan, kada se radi o brojevima stranica. Juče, kao što se sećate, časni Sude, bilo je govora o tome kada je svedok sreo Fatmira Limaja i kada je saznao za njegov pseudonim Çeliku, za razliku od onoga kad je znao Fatmira Limaja kao Fatmira. To se nalazi na stranicama transkripta od broja 44 do broja 47, što vi imate. Svedok je svedočio pred Sudom: "Prvo mi nije navedeno nikakvo ime...u to vreme... i nije mi bilo jasno kada mi je on bio predstavljen kao Fatmir ili kao Çeliku, ali bilo je to vreme kada sam ga znao kao Çelikua. Nisam siguran... postoji mogućnost da mi je predstavljen ako 'ujak', 'Daja', ako se dobro sećam... Ali u periodu kada smo se sreli..." kaže malo dalje "...nije jasno da li mi je on predstavljen kao 'Daja', jer je bilo kratko. Bio je kratak susret." Časni Sude, kao što se iz ovog citata vidi, nije bio jasan ovaj konkretni deo svedočenja, ali ono što je jasno jeste da je svedok rekao da ne može da se seti, nakon što se sreo sa Fatmirom Limajem u martu 1998. godine, pod kojim imenom ga je znao. U razgovoru sa Tužilaštvom iz 2003. godine, u transkriptu koji vi imate, njegov odgovor mnogo je jasniji i precizniji. Na pitanje: "Da li ste znali da su Fatmira Limaja zvali Çeliku?" svedok odgovora: "Ne na početku. Kada sam ga upoznao, znao sam ga kao Çelikua. Kasnije sam saznao njegovo ime." Malo kasnije na pitanje: "Ali kada je on došao sa onom grupom iz Švajcarske, vi u to vreme, dakle u martu 1998. godine niste znali njegovo ime?" Odgovor: "Ne, nisam znao njegovo ime." Pitanje: "Ali u to vreme kada je on otišao na ono područje sa druge strane puta, vi niste znali ko je on ili ste znali da je on Çeliku, ili kako ste ga znali?" Svedok je odgovorio: "Posle mesec ili dva saznao sam njegovo ime. Zvao se Fatmir. Ali u početku on je bio komandant jedinice Çeliku." Juče sam doneo beleške našeg istražioca, koje ste i vi dobili. Iz razgovora sa Odbranom i beležaka našeg istražioca, koje su takođe date Odbrani, stoji da je Odbrana pitala svedoka da li mu je poznat pseudonim Fatmira Limaja i on je odgovorio da ga je on uvek znao kao Çelikua. Dobili smo transkript snimka nekoliko minuta pre suđenja. Zahvaljujem mojim kolegama na pomoći kako bismo ovo mogli da razjasnimo. Ako pogledate vrh stranice broj 7 transkripta, videćete pitanje koje je postavio predstavnik tima Odbrane Limaja: "Rekli ste da ste poznavali Fatmira. Pod kojim nadimkom ste ga poznavali?" Odgovor generala Selimija glasi: "Znao sam Fatmira po nadimku Çeliku."

SUDIJA PARKER: Rekli ste da je to stranica broj 7?

TUŽILAC NICHOLLS: To je paginacija na...

SUDIJA PARKER: Mi smo dobili sasvim drugi dokument koji je sasvim drugačiji od onog...

TUŽILAC NICHOLLS: Izvinjavam se. Ja govorim o engleskom transkriptu gde je tim Odbrane postavljao svedoku pitanja, to je iz oktobra 2004. godine. Mislio sam da je gospodin Khan to takođe dao i Pretresnom veću. I tabela, Časni Sude, na koju bi trebalo da obratite pažnju je na stranicama broj 1 i broj 2, koju sam vam ja dao. Dakle, da ponovim časni Sude, beleške našeg istražioca i transkript razgovora na engleskom jeziku su prilično slični. U oktobru 2004. godine na pitanje Odbrane svedok jednostavno odgovara: "Znao sam Fatmira Limaja pod nadimkom Çeliku." Mada jučerašnje ispitivanje, kao što sam rekao, nije bilo savršeno jasno u vezi sa ovim konkretnim delom iskaza, ono što je sasvim jasno jeste da je svedok isticao da on nije bio siguran kada je saznao za nadimak Çeliku. A u svim izjavama koje je dao pre ovog, kada je reč o nadimku Fatmira Limaja, on je uvek govorio da mu je nadimak Çeliku, a nikada nije pomenuo nadimak Daja. Još jedna razlika nalazi se na stranici broj 6 dokumenta koji sam vam dao.

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽILAC NICHOLLS: Imamo razliku između jučerašnjeg iskaza i prethodnih izjava svedoka, a to je u ovom dokumentu na koji sam se malopre pozivao, kada je reč o tome da je Fatmir Limaj bio komandant jedinica *Çeliku*, koje su dejstvovala u zoni Paštrik/Pashtrik, koja se nalazi pored zone Drenica/Drenicë u kojoj je svedok bio maja meseca 1998. godine. Na stranici broj 39 jučerašnjeg transkripta, na pitanje: "Koje jedinice sa druge strane puta su dejstvovala?" svedok je odgovorio: "Sa druge strane puta nije bilo formacija. Bilo je nekih jedinica, *Çeliku*... nekih jedinica koje su se zvale *Çeliku* koje su u to vreme počele da se organizuju. Ali one su delovale nezavisno jedna od druge." Kasnije sam pitao svedoka, to je na stranici broj 47 transkripta: "Ko je bio komandant *Çeliku* jedinica za vreme bitke za klanac Lapušnik/Llapushnik u maju 1998. godine?" Svedok je odgovorio: "To je jasno. Objasno sam jasno ranije gde su jedinice delovale. Jedinice koje su tada postojale nisu delovale na drugoj strani, nisu imale komandanta. Bile su nezavisne i delovale su nezavisno." Dalje on kaže: "Jedinice, kao što sam rekao, nisu bile uniformisane i nisu imale komandanta." I ponovo, dalje, pri dnu stranice broj 7 moje tabele kaže: "Dakle, u to vreme jedinice su delovale nezavisno jedna od druge." Ovde je jasna razlika u odnosu na ono što je svedok rekao u prethodnim izjavama. Sa desne strane na stranici broj 6, imamo transkript stranica 32 i 33. Radi se o transkriptu razgovora svedoka sa predstavnicima Tužilaštva 2003. godine. I na tim stranicama 32 i 33 svedok je ispitivan kada je Fatmir Limaj došao iz inostranstva u martu 1998. godine i postavljeno mu je pitanje: "Da li je prvo došao u vašu zonu?" I malo dalje svedok odgovora: "Ne znam tačno da li je bio stacioniran u Klečki/Kleçkë. Glavni štab je takođe bio u Klečki/Kleçkë u to vreme a Fatmir je takođe hteo tamo, jer je bio iz tog područja i tamo je imao poznanstva i poznao je teritoriju." I tada je svedok rekao: "Naravno, on je dobio neku direktivu iz Glavnog štaba da formira jedinice od drugih jedinica *Çeliku*." Na stranici broj 7 se nastavlja: "Da li ste vi kao komandant imali direktnu komunikaciju sa Fatmirom Limajem o ovim stvarima, dakle o klancu, o Lapušniku/Llapushnik?" Svedok je odgovorio: "Ne, obično smo dobijali naređenja iz Glavnog štaba. Svedok je prethodno objasnio da je hijerarhija bila Glavni štab –

komandanti zona, odnosno komandanti za konkretna područja. Ispod toga su bile jedinice. Dole niže na stranici broj 7 moje tabele...

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, oprostite što prekidam. Pokušao sam da se uzdržim. Ali nije jasno šta moj prijatelj pokušava da uradi. Ako se kaže da postoje jasne razlike između svedočenja koje je časni Sud čuo juče i razgovora sa Tužilaštvom, siguran sam da to može na koncizniji način da se uradi i da se vama, časni Sude, tačno pokažu mesta gde je došlo do promene priče. Časni Sude, moj prijatelj samo prolazi kroz čitav niz dokumenata i daje vam neku vrstu sažetka. Ali, časni Sude, po mom mišljenju, teško da je to način da se pokaže da je reč o neprijateljskom svedoku. I, časni Sude, naravno, kasnije... da, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Khan. Moram da priznam da mi je teško da pratim sve što hoćete da kažete gospodine Nicholls, ali mislim da suština onoga što vi hoćete da uradite, jeste da uporedite razliku između jučerašnjeg svedočenja i prethodnih izjava svedoka.

TUŽILAC NICHOLLS: Tako je, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Preciznu poentu razlika nije lako uvek uhvatiti kada idete kroz ovo. Mislim je to vama jasno u glavi, ali morate imati na umu da Pretresno veće nije upoznato sa tim prethodnim razgovorima i da konkretna mesta gde postoje razlike meni su tu i tamo promakla.

TUŽILAC NICHOLLS: Hvala, časni Sude. Pokušaću da budem jasniji. Prva poenta koju sam stavio pred vas jeste da postoji jaka i jasna razlika kada je svedok upoznao Fatmira Limaja i pod kojim imenom. On je u sudnici rekao da se ne seća kako mu je 1998. godine on bio predstavljen i pomenuo je nadimak "Ujak" ili "Daja". A u prethodnim razgovorima rekao je da je on bio komandant jedinica *Çeliku*, da ga je znao pod nadimkom *Çeliku*, a da je nekoliko meseci kasnije saznao da je ta osoba po imenu *Çeliku*, koja je bila komandant jedinice *Çeliku* zapravo imala pravo ime Fatmir Limaj. To je bila poenta...

SUDIJA PARKER: Ja bih na tu poentu dodao da je svedok rekao da je optuženog poznao od marta 1998. godine kao *Çelikua*?

TUŽILAC NICHOLLS: Da, to je tačno. On je znao ime *Çeliku*. Ali ono u čemu je razlika je sledeće: on je prethodno rekao da je znao da je on komandant *Çeliku* i nije uopšte znao da se zove Fatmir Limaj. I u prethodnim razgovorima jedini nadimak koji je naveo bio je *Çeliku*.

SUDIJA PARKER: Dakle, pojavio se neki drugi nadimak. Ali da li svedok poriče da mu je ime *Çeliku* bilo poznato od početka?

TUŽILAC NICHOLLS: Ne, časni Sude. Samo kad je bio... to i jeste prvobitno pitanje i to je... To nije najvažnija razlika, ali to je relevantna razlika. A drugo pitanje o kom sam govorio, što je mnogo važnije, jeste ko je bio komandant jedinica *Çeliku*.

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽILAC NICHOLLS: Govorimo o vremenskom periodu od maja meseca 1998. godine. Svedok je juče u sudnici izjavio i to u dva navrata, da te jedinice maja meseca 1998. godine tokom borbe za klanac Lapušnik/Llapushnik nisu imale komandanta. To je ono što je svedok rekao u sudnici. A u svojim prethodnim izjavama....

SUDIJA PARKER: A na koji vremenski period se odnosi odgovor?

TUŽILAC NICHOLLS: Na maj mesec 1998. godine. Pitanje na stranici broj 47 glasi: "Ko je bio komandant jedinica *Çeliku* u borbi za klanac Lapušnik/Llapushnik u maju mesecu? "... i ja mislim da je izostavljeno, misli se na 9. maj 1998. godine. To sam zapravo rekao. U transkriptu se kaže maj mesec 1998. godine. I ponovo je odgovor: "Oni nisu imali komandanta." U prethodnom delu transkripta na koji sam vam skrenuo pažnju, kada je rekao da ga je znao po imenu *Çeliku*, on je rekao da ga je prvih nekoliko meseci znao kao komandanta jedinice *Çeliku* i po nadimku *Çeliku*.

SUDIJA PARKER: A gde se to pojavljuje? Da li mislite na početak stranice broj 7?

TUŽILAC NICHOLLS: To se nalazi na.... trebalo bi da bude na stranici broj 37, časni Sude. To je na stranici broj 37 transkripta. Reč je o transkriptu razgovora Tužilaštva sa svedokom.

SUDIJA PARKER: A koji je to transkript, gospodine Nicholls?

TUŽILAC NICHOLLS: Časni Sude, to je stranica broj 2 u tabeli.

SUDIJA PARKER: Stranica broj 2 u tabeli.

TUŽILAC NICHOLLS: U desnoj koloni, što se odnosi na prethodne izjave.

SUDIJA PARKER: Da. Dakle, vi se oslanjate na ovaj deo na početku u kojem se kaže "reč je o komandantu jedinice *Çeliku*"?

TUŽILAC NICHOLLS: To je tačno, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Da li je to ono na šta se vi oslanjate?

SUDIJA PARKER: Da. Ali nije to jedino na šta se oslanjam, to je jedna od stvari koju je izjavio.

SUDIJA PARKER: Da. Ali pre nego što završite sa ovim, gde se naglašava reč "jedinice"? Ovde je naravno nema, ali na jednom mestu se javlja u jednini, što je, izgleda, u skladu sa njegovim svedočenjem; ali ako na kraju dodate "s", dobijete množinu, a vi upravo tako čitate.

TUŽILAC NICHOLLS: To je tačno, časni Sude. Reč je o množini. Ima i drugih izjava koje govore o više jedinica koje ću da vam pokažem. I tu se, naravno, govori o više *Çeliku* jedinica. Sada gledamo stranicu broj 8 tabele, koja se odnosi na stranice 35 i 36 razgovora svedoka sa tužiocem. Ovo se nastavlja na stranici broj 9, gde je svedoku postavljeno pitanje kako su jedinice *Çeliku* dobile svoje ime i nakon nekoliko pitanja i odgovora on je prvo rekao da nije znao, zatim je rekao: "To je zbog njegovog karaktera. To je možda zbog njegovog karaktera i načina na koji su se jedinice borile." Pitanje: "Fatmirovog?" Odgovor: "Da." I takođe, još jedna kontradiktornost njegovog jučerašnjeg svedočenja, nalazi se na stranici broj 47. Ne nalazi se u tabeli. Postavljeno mu je pitanje gde su jedinice *Çeliku* dobile ime a on je samo rekao: "Ne znam." Ako nastavite na stranici broj 10...

SUDIJA PARKER: Molim vas, zaustavite se na trenutak.

TUŽILAC NICHOLLS: Da, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Izvinjavam se što sam vas zadržao.

TUŽILAC NICHOLLS: Hvala, časni Sude. Ako pogledate desnu stranu stranici broj 10 tabele. To je iz razgovora Tužilaštva, na vrhu stranice broj 39. svedoku je postavljeno pitanje: "Pitam se da li znate ko je bio komandant snaga u Lapušniku/Llapushnik sa druge strane puta niže od Fatmira Limaja?" Odgovor: "Niže?" Pitanje: "Da, niže." Odgovor: "Ja nisam znao ništa o komandnoj strukturi jedinica na tom području, izuzev za Fatmira, čije sam ime znao. Nisam znao nikog drugog iz tog područja." Ispod toga, iz našeg intervjua sa svedokom, na stranici broj 40, istražilac je pokušao da razjasni ovo pitanje: "Dakle, možemo da donesemo zaključak da jedino ime i položaj za koji ste vi znali u tom području sa druge strane puta, gde su bile jedinice *Çeliku*, jeste da je Fatmir Limaj bio komandant u tom području." Svedok kaže: "Izvinjavam se?" A zatim sledi pitanje: "U redu. Jedino ime i položaj za koji je on zna o jedinici *Çeliku* jeste da je Fatmir Limaj bio komandant." A svedok kaže: "Fatmirovo, Kumanovo [Ismet Jashari] ime, takođe sam znao. Ali ja ga nisam poznavao. Samo sam ga jednom video." Dakle, ponovo svedok potvrđuje da je Fatmir Limaj bio komandant *Çeliku* jedinica. Na stranici broj 11 tabele...

SUDIJA PARKER: Ako mogu ponovo da vas zamolim da se zaustavite na trenutak. Pokušavam da u isto vreme shvatim i da hvatam beleške. Hvala vam.

TUŽILAC NICHOLLS: Časni Sude, ovo sam juče već spominjao. To je u tabulatoru broj 18 u vašoj fascikli. Ovo je članak koji je svedok dao 2000. godine. Svedok je dao intervju časopisu *Zeri*. Na 12. stranici intervjua na engleskom jeziku... mi vidimo prevod intervjua na engleski, svedok kaže...

SUDIJA PARKER: Ovo je intervju koji je vodio novinar. Da li je tako?

TUŽILAC NICHOLLS: Tako je, časni Sude. Jedan poduži intervju u nekoliko delova. Na stranici broj 12 naslov za taj deo glasi "Kako i zbog čega smo zatvorili klanac Lapušnik/Llapushnik". Na stranici broj 13 novinar postavlja pitanje: "Borba u klancu Lapušnik/Llapushnik predstavljala je jedan od ključnih trenutaka rata. Koji je bio doprinos vaše jedinice... jedinica u vašoj zoni toj bici?" Svedok zatim govori o značaju te bitke koja se odigrala 9. maja i jasno je da se radi o bici od 9. maja, jer kasnije u članku se govori o srpskoj ofanzivi koja se dogodila krajem jula kada su ponovo izgubili klanac. A značaj o kom govori svedok u članku, vezano za ovu bitku, bio je isti kao što je svedok juče opisao u sudnici, kada je opisao da se tim otvara pristup autoputem za OVK. I u svom odgovoru svedok je rekao novinaru da su ti vojnici pripadali 113. brigadi i 121. brigadi i rekao je: "Jedinice buduće 121. brigade predvođene njihovim komandantom Čelikuom, Fatmirom Limajem, dejstvovala su na drugoj strani." To je upravo ono što je on rekao i juče, osim što je juče rekao da oni nisu delovali ni pod čijom komandom, te jedinice koje će postati kasnije deo 121. brigade.

SUDIJA PARKER: Izvolite.

TUŽILAC NICHOLLS: Hvala. E sad, ovo se ne nalazi u tabeli, ali se odnosi na transkript intervjua koji je svedok dao predstavnicima Odbrane prošle godine, u oktobru 2004. godine. Časni Sude, molim vas da pogledate stranicu broj 5 transkripta. Treće pitanje koje je postavljeno svedoku glasi: "Koja je bila njegova zona odgovornost kada se priključio OVK? Koji su bili njegovi zadaci?" Jasno je iz konteksta da se to pitanje odnosi na Fatmira Limaja. Prethodno pitanje je bilo gde je svedok upoznao Fatmira. I ja neću pročitati ceo odgovor ali deo odgovora glasi: "U to vreme Fatmir je došao u Drenicu/Drenič. Fatmir je otišao u područje gde je rođen i bio je uključen u formiranje vatrenih položaja, gde je bilo nekoliko ljudi ili grupa, kao što su *Čeliku 1*, *Čeliku 2* ili *Čeliku 3*." I kaže se "bivše jedinice *Čeliku*". "Ali to je bilo u periodu kada sam ja bio komandant zone. Njegova zona odgovornosti bila je paštrička zona." Ponavljam, osim pitanja vezanog za odgovornost u toj zoni, stvari isto stoje kao i u jučerašnjem svedočenju; on je došao i otišao u područje gde je... u to područje, ali ne i da je on organizovao jedinice i da je bio odgovoran za zonu Paštrik/Pashtrik na drugoj strani puta. Poslednje pitanje na stranici broj 5 glasi: "Ali te jedinice kako ih vi zovete *Čeliku 1*, *Čeliku 2*, *Čeliku 3*, da li znate nešto više kako su delovale i operisale? Ko je bio odgovoran za te položaje?" A svedok je odgovorio: "Ne znam kako su delovale jer sam imao drugu odgovornost. Zona odgovornosti u kojoj sam ja bio komandant i brigade koje su postojale u Drenici/Drenič, bile su odvojene linijom odgovornosti. Linija odgovornosti Fatmirove operativne zone bila je asfaltni put od Komorana/Komoran, blizu Kline/Klinë" i onda je ponovo počeo da govori o 121. brigadi. Dakle, on govori o tom putu kao o liniji koja je delila zonu odgovornosti Fatmira Limaja u to vreme kada su formirane jedinice *Čeliku 1*, *Čeliku 2* i *Čeliku 3*, posle povratka Fatmira Limaja sa zapada, što onda kada se gleda čitav kontekst, smešta ovaj događaj u periodu mart – maj 1998. godine.

SUDIJA PARKER: Nastavite.

TUŽILAC NICHOLLS: Poslednja stvar, časni Sude, koju želim još da naglasim jesu disciplinske mere. Na stranicama od broja 29 do broja 34 postoji duga rasprava, negde oko pet stranica transkripta bavi se ovim pitanjem, što je prilično teksta. Nakon puno pitanja i zaobilaženja svih mogućih elemenata i poteškoća – sada govorim o stranicama od 12 do 17 u ovoj tabeli – svedok je izjavio da je bilo moguće da se nekom vojniku kaže da napusti jedinicu i da su mogli da budu uklonjeni. I to se naročito često događalo, po mom mišljenju, nakon njegovog velikog truda da ne odgovori na to pitanje. Ako to uporedimo sa stranicom broj 12 tabele koja odgovara stranicama 44 i 45 intervjua, kucanim stranicama intervjua koji je gospodin Selimi dao kancelariji Tužilaštva, vidimo da mu je tamo postavljeno jednostavno pitanje: "Šta bi se dogodilo kada bi došlo do tuče između vojnika, ako bi neki vojnik napustio svoj položaj? Koje su vam disciplinske mere bile na raspolaganju?" Svedok je odgovorio: "Komandant tima, komandant čete bi izvestio i komandant brigade bi doneo odluku. Mi u to vreme nismo bili pripremljeni na to, nismo imali iskustva, drugim rečima, morali smo da učimo na greškama." Sledeće pitanje je bilo: "A šta bi se dogodilo, na primer, ako bi neko napravio nešto stvarno jako loše, više od same tuče ili tako nečega? Da li ste mogli da ga izbacite iz jedinice?" Odgovor: "Pa to se često, često događalo. Oduzimalo im se oružje i uniforma. To je zapravo najgore što im se moglo da dogodi. Nisu mogli ništa drugo da urade u to vreme. A ja bih im rekao da više nikada neće biti pripadnici OVK." Dakle, iako je taj iskaz ispio takav da sve to izgleda dosledno, ja bih samo želeo da to uključim kao jedan primer nastojanja svedoka da ne odgovori na neka pitanja i da nam ne da istinite informacija koje nam je očigledno dao tokom njegovih prethodnih razgovora kada je davao izjave. Mi smo podelili jedno pismo koje je, mislim, primilo i Pretresno veće a koje je svedok poslao 23. novembra 2004. godine i gde on kaže da on ne želi da bude svedok Tužilaštva.

SUDIJA PARKER: Mi nemamo to pismo.

TUŽILAC NICHOLLS: Izvinjavam se. Časni Sude, mislio sam da je to podeljeno.

SUDIJA PARKER: Prva stranica onog svežnja gde ste počeli da nam govorite o onoj analizi razgovora sa Tužilaštvom. To nismo do sada videli.

TUŽILAC NICHOLLS: Oh. Ja sam uključio ovo pismo, časni Sude, zato što tu takođe postoje dve razlike. Naime, povezane su. Prva je ta da je svedok, prema pravilima kojima se ja rukovodim, neprijateljski nastrojen jer je izrazio privrženost suprotnoj strani. To je nesumnjivo slučaj sa ovim svedokom. Svedok ovde otvoreno kaže da nije želeo da dođe ovde. Gospodin Khan je juče rekao da je svedok odbio da bude svedok Tužilaštva i da bi bio srećan da bude svedok Odbrane. Svedok sebe smatra kao osobu koja je na suprotnoj strani od Tužilaštva. Drugo pitanje, prema Pravilniku o svedočenju, to je Pravilo 611, tada bih mogao da koristim sugestivna pitanja ako se svedok deklariše kao svedok suprotne strane. Pored toga, međutim, svedok... kako sam, čini mi se, pokazao...

SUDIJA PARKER: Ali ne pored toga. Mislim da na ovom sudu nismo do toga došli.

TUŽILAC NICHOLLS: U redu. Samo ističem da je on putem ovog pisma i svojim izjavama kada je po nalogu Suda došao ovamo ponovo rekao osobi koja ga je pripremala:

ne želim da dođem. Postupio je po nalogu. Ali je neprijateljski nastrojen. On je neprijateljski nastrojen svedok. Kroz ove primere koje sam naveo, časni Sude, on je takođe i neprijateljski svedok, koji izbegava da pruži informacije i daje bitno drugačije izjave juče u sudnici, za razliku od onih prethodnih njegovih razgovora i intervjuja koje je dao nama, Odbrani i novinama u važnim tačkama. Postoji naposredna suprotnost između onoga što je rekao onda i sada, kao i jasni naponi da pokuša da izbegne da odgovori na pitanja. Dakle, mislim da smo se sada pozabavili pravnim pitanjima. Ne želim sada dalje da ulazim u to, međutim ispunili smo taj kriterijum i sada želim da postavim pitanje da li mogu da postavljam sugestivna pitanja i da li mogu svedoku da predočavam njegove ranije iskaze. Svrha bi bila da razjasnimo zbog čega je to i da mu omogućimo da nam objasni zašto je došlo do razlika. Ovde nemamo porotu. Takav pristup bi Sudu omogućio da bolje oceni njegovo svedočenje. Mogao bih još nešto o tome da kažem, ali verujem da sam jasno pokazao da je reč o neprijateljski nastrojenom svedoku u pravnom smislu te reči, Ukolio Sud, nakon što razmotri ovo pitanje, smatra da nisam uspeo da dokažem taj zaključak, tražim dozvolu da u nastavku ispitivanja ponovo ukažem na taj zaključak, ukoliko svedok u materijalnom pogledu ponovo odstupa od izjava koje je dao pre intervjuja, a koje u ovom slučaju predstavljaju materijalna pitanja.

SUDIJA PARKER: Mislim da sada treba da se kaže da je ovaj vaš zahtev za sada ispunjen. U slučaju da s tim ne uspe, ne postoji način na koji vi možete da ponovite vašu molbu ako se nešto novo bude pojavilo. Dakle, vama nije potrebno dopuštenje. Da li ste završili sa svojim argumentima, gospodine Nicholls?

TUŽILAC NICHOLLS: Jesam, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Da li ste vi dobrovoljac, gospodine Topolski?

ADVOKAT TOPOLSKI: Da.

SUDIJA PARKER: Ja sam očekivao gospodina Khana.

ADVOKAT TOPOLSKI: Ja sam dobrovoljac. Smatramo da je ova molba kako bez osnove tako i bez vrednosti. Budući da, ako dobro shvatamo, nema pravnih odluka koje proističu iz jurisprudencije ovog Suda, tvrdimo da Časni sud može, kada je reč o ovoj stvari, da bez problema prihvati princip da neprijateljski ne znači samo nepovoljan, nego svedok koji je prešao na drugu stranu. Molimo vas da primenite sledeći sistem pregleda kada budete razmišljali o ovome, jer mi nemamo nameru da prihvatimo da je iznesena dovoljno jasna argumentacija. Nadamo se da bi bilo od pomoći da damo jedan ili dva zaključka da se ovaj zahtev stavi u kontekst. Mi smatramo da je ovde jako važno da se uzme u obzir kontekst. A da bismo razmotrili kontekst, onda bismo morali da razmotrimo kojim smerom bi se, zapravo, trebalo da ide a ne da se dođe do ove tačke, što je moglo da se izbegne. Kao prvo, reč je o jednom komandantu OVK. Ovaj svedok je to i to visoko rangirani. On je nama došao ovde kao general koji je u službi u Kosovskom zaštitnom korpusu. I u svetlu toga mi molimo Pretresno veće da pročita poslednju rečenicu koju je on napisao u svom pismu. Jer on tu iznosi razloge zbog čega ne želi da da iskaz, jer po našem mišljenju, kada smo pročitali njegove reči, mi to nismo tumačili kao nešto gde on

ne izražava da je protivnik Tužilaštvu, nego govori o delikatnosti situacije u kojoj on vidi sebe istorijski i danas. Treće pitanje koje se tiče konteksta, kao što nam je rekao gospodin Nicholls juče i mi se s tim slažemo, on je jedini svedok s kojim je obavio razgovor jedan od timova Odbrane a koji je konkretno tražio da tokom tih razgovora budu prisutni i predstavnici Tužilaštva. Mi tvrdimo da je već i to pokazatelj da se radi o stavu koji ne pokazuje veliki animozitet prema strani koja ga je pozvala. On nije dao nikakve potpisane izjave kancelariji Tužilaštva. On je postupio po nalogu koji ga je primorao da se pojavi, nakon što je napisao pismo ili nakon što je neko drugi umesto njega napisao to pismo pred sam kraj novembra prošle godine. Međutim, bez obzira na sve to, oni su odlučili da pozovu tog svedoka – sami su sebi postavili zamku. Iz 1946. godine postoji jedan presedan na koji su oni mogli da se pozovu, to je medicinski slučaj sa suđenja u Nirnbergu. Oni su jednostavno mogli da pozovu Pretresno veće da pozove svedoka ako su se plašili da će da se dogodi ono što sada tvrde da se i dogodilo. Uzevši u obzir kontekst, istoriju kao i ličnost kojom se ovde bavimo. Onda bi možda Pretresno veće mislilo da je to jedna razumna molba za koju bi imali razloga da je prihvate. Dakle, da se sada pozabavimo, ne kontekstom, nego više onim što se juče dogodilo i da iznesemo sledeće tvrdnje. Kao prvo, moramo da prihvatimo, kao i kod svih svedoka koji dolaze pred ovaj Sud ili neki drugi sud a na kom se ne postavljaju pitanja na njihovom jeziku, dakle ako se ide preko prevodilaca, da postoji potencijalna mogućnost da će doći do nekih teškoća. Ako ni zbog čega drugog, onda zbog toga. Međutim, poput svakog drugog svedoka, bilo bi korisno kada bi se ovom svedoku postavljala jasna, koncizna pitanja i precizna pitanja. Nažalost, mi tvrdimo, da juče, tokom glavnog ispitivanja, to nije bio slučaj. Dozvolite mi da dam jedan primer u kom se prema mojim tvrdnjama nalaze četiri pitanja u jednom. To je stranica broj 13 neredigovanog transkripta, treći red. Pitanje: "Zbog čega bi on bio u kontaktu sa Glavnim štabom, koja je bila priroda kontakata, šta bi mu Glavni štab rekao da uradi ili koji je bio razlog za te kontakte?" Četiri pitanja u jednom. Na šta je svedok odgovorio, koga sada karakterišu da ima animozitet: "Nadam se da je to pitanje za članove Glavnog štaba a ne za mene." Mi tvrdimo da ta vrsta pitanja i sugestivna pitanja predstavljaju karakteristiku glavnog ispitivanja i do sada i to u meri, da smo mi samo zahvaljujući intervenciji Suda uspeli da dobijemo bilo šta jasno što se tiče podataka u vezi sa sastankom sa Limajem, koji, kako vidim, u ovih poslednjih šest nedelja nijednom nije porekao da je on Celiku. Primer sugestivnog pitanja u vezi sa kontroverznom temom, kao što gospodin Nicholls dobro zna, kada su brigade bile formirane i ko ih je formirao, jeste nešto što je važno u ovom predmetu kada je u pitanju oružani sukob. Na stranici broj 39 nalazi se ovo pitanje: "Dana 9. maja 1998. godine, vi se verovatno sećate tog dana, šta se dogodilo sa 113. brigadom, sa jedinicom *Pellumbi*, u njihovoj zoni?" šta god ja mogu da zamišljam da to pitanje znači, tu se ipak pretpostavlja da je 9. maja i postojala 113. brigada. A to je nešto o čemu Pretresno veće treba da donese odluku. Mi tvrdimo da koliko god pažljivo se napravila tekstualna analiza a mi smo jednu takvu dobili danas posle podne, dakle koliko god se to precizno napravila, naravno da kada neko daje izjave štampi ili intervju nekom drugom, da se detaljnom analizom teksta mogu da pronađu nedoslednosti ove ili one vrste. Međutim, mi tvrdimo da se gospodin Nicholls razotkrio kada vas je pre nekoliko trenutaka uputio na stranicu broj 12 i govoreći o pitanju koje je novinar postavio, da mu je postavljeno jednostavno pitanje. I da pogledamo to jednostavno pitanje: "Šta bi se dogodilo ako bi se neki vojnici potukli ili ako bi vojnik napustio svoj položaj? Koje su vam disciplinske mere bile na

raspolaganju?" Sammo pitanje daje i odgovor. To je jednostavno, jasno, koncizno i precizno pitanje. U tome je problem, po našem mišljenju, a ne u animozitetu ili neprijateljstvu prema Tužilaštvu. Molba da se svedok unakrsno ispituje a to je upravo ono što gospodin Nicholls traži, u vezi sa intervjuom za novine, tu se na neki način stavlja manje bitna stvar ispred bitnije stvari a to je, u svakom slučaju, prepreka, jer nigde ne vidimo da je ovaj intervju tačno zapis onoga što je bilo rečeno. Jedno od osnovnih načela kod predočavanja intervju iz novina svedoku, jeste da znamo da su to doslovno njegove reči. Časni Sude, to je naš stav, koji sam izneo kroz ove tvrdnje i to je razlog zbog čega smo to stavili odmah na početak ove naše argumentacije i na osnovu toga tvrdimo da ova molba nema ni osnove ni vrednosti i da ne bi trebala da bude prihvaćena.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Khan?

ADVOKAT KHAN: Časni Sude...

SUDIJA PARKER: Izvinjavam se. Nisam bio pažljiv. Mislio sam na gospodina Topolskog a obratio sam se vama gospodine Khan.

ADVOKAT KHAN: Hvala, časni Sude. Nadam se da neću ponoviti zaključke koje je izrekao moj prijatelj. Ali po mom mišljenju, ne mislim ništa lično, imam puno poverenje i cenim mog prijatelja ali mislim da smo izgubili više od sat sudskog vremena koje smo mogli korisno da utrošimo. Časni Sude, mi sa ove strane pokušavamo da ubrzamo suđenje što je moguće više. Samo ovog jutra bili smo na sastanku sa Tužilaštvom i razgovarali o čitavom nizu svedoka-veštaka. Nadam se da ne preterujemo ni sa čim kada imamo svedoka pred vama. I u tom smislu, iako nastojimo da se stvar nastavi, iako nastojimo da pitanje razrešimo na pravičan način, ipak mi je, časni Sude, neprijatno što moram da kažem da je zaključak mog uvaženog prijatelja površan i bezvredan. U stvari, časni Sude, prema Pravilniku Suda, ako bi bilo ko sa naše strane zatražio bez osnove ovako nešto, vi biste imali pravo da zatražite da nam se ne isplaćuje naši legalni honorari. Časni Sude, sad je ta molba već bila iznesena. I još jednom, ovde se na neki način nipodaštava visoki funkcioner sa Kosova/Kosovë. Časni Sude, naravno, ima mnogo svedoka koji pokazuju visoko poštovanje za mog klijenta. Možda se sećate uvodne reči mog uvažnog kolege, gospodina Mansfielda i izjava koje su dale razne internacionalne organizacija, šef OEBS-a, premijer Kosova/Kosovë. Možda će ti drugi svedoci koji će doći pred ovaj Sud, govoriti dobre stvari o gospodinu Limaju. Časni Sude, ako Tužilaštvo želi da pozove svedoke da govore istinu, onda moraju da budu spremni na sve posledice. Ali tvrditi da general Kosovskog zaštitnog korpusa, jedne službe koja radi pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija nije čovek od reči – a Tužilaštvo je danas reklo da je on promenio svoju priču – čoveku u uniformi to izgleda kao da mu je neko rekao da je lažov. Časni Sude, ja ulažem prigovor na ovaj nepotreban pokušaj Tužilaštva da se napadne svedok i kredibilitet njihovog vlastitog svedoka samo zbog toga, uz dužno poštovanje, što Tužilaštvo nije uspelo svojim pitanjima tokom neveštog i prilično konfuznog glavnog ispitivanja da izvuče ono što je želelo od svedoka. Ali, časni Sude, Tužilaštvo nikako nije uspelo, bar prema mom mišljenju, da pokaže kako se svedok koji stoji pred vama ponaša neprijateljski. Tužilaštvo je bilo u kontaktu sa ovim svedokom više puta. 19. novembra 2003. godine sa njim je napravljen razgovor koji vi imate pred

sobom. S njim je ponovo vođen razgovor i 4. maja prošle godine. Tužilaštvo je imalo nekih tehničkih problema, izgubili su taj razgovor, on nije snimljen a ni same beleške nisu bile dovoljno dobre. Tužilaštvo je, časni Sude, bilo prisutno kada je Odbrana razgovarala sa istim svedokom i to 11. oktobra 2004. godine a i ponovo sada u nedelju. Svedok je tu, pred vama. Određena osetljivost prema kulturama zahteva da se u međunarodnim suđenjima pokaže da čovek ima osetljivost. Mnogi od svedoka dolaze iz sistema građanskog prava, gde to ko je čiji svedok, nije uopšte deo sistema. Koncept svedoka Odbrane ili svedoka Tužilaštva je nešto što im je potpuno nepoznato. Vaše kolege u ranijim predmetima već su se susreli s tim. Mislim da je u *Predmetu Blaškić* donesena odluka, mada je možda kasnije promenjena, da onog trenutka kada se svedok pojavi pred Sudom, da je on svedok Suda. I to je ono, časni Sude, što je svedok juče pokušao da shvati. I mislim, časni Sude, da ste mu vi to i razjasnili. On se stvarno potrudio da iskreno odgovara na sva pitanja. U stvari, Časni Sude, vi ćete se setiti da je pre nego što je napustio sudnicu, nakon što je Tužilaštvo to zamolilo, svedok rekao: "Ja sam spreman da objasnim." Časni Sude, to se baš ne uklapa u sliku čoveka koji pokušava da zamagli stvari i koji ne govori istinu. Časni Sude, ja čak ne mogu da kažem da su te protivrečnosti očiglednije nego što stvarno i jesu. Po mom mišljenju, protivrečnosti ne postoje. Zapravo se osećam se kao onaj dečak koji je vikao: "Car je go!" Ali, časni Sude, kada sam čuo šta su protivrečnosti, tako sam se osećao. Jer, po mom mišljenju, sve ovo vezano za ime Čeliku je ako ne baš čista besmislica, onda neka vrsta skretanja sa teme: svedok je prilično jasno pokazao da je gospodina Limaja znao kao Čelikua. Nije mogao da se seti njegovog imena 1996. godine. On se setio njegovog imena od 1998. godine. Ono čega se ne seća i tu se vidi koliko su pitanja važna, on ne može da se seti kada se prvi put upoznao i pod kojim imenom se upoznao s tom osobom. Po mom mišljenju, pored svega ostalog, kako je to relevantno? Kako je to relevantno? Da li je stvarno potrebno da se na to potroši toliko sudskog vremena? Časni Sude, ponavljam, često vidimo primere sugestivnih pitanja pred ovom Sudom, kao što je to rekao gospodin Mansfield u vezi sa prethodnim svedokom – zbog sugestivnih pitanja sada uopšte ne ulaže prigovor ili se ne protivi baš stalno. Ali, naravno, takva vrsta sugestivnih pitanja kvare i sam proces ispitivanja. Časni Sude, na stranici broj 35 razgovora koji je vodilo Tužilaštvo, svedoku je postavljeno pitanje o imenu Čelikuove jedinica... o imenu jedinice *Čeliku*, i po mom mišljenju svedok je dao vrlo iskren odgovor: "Ne znam. Ne znam gde su dobili ime. Možda *Čeliku* znači nešto jako. Nisam siguran. Nisam siguran. Ne znam." Časni Sude, kada je istražilac Tužilaštva kasnije pokušao da kaže: "Da li govorite o Fatmirovim jedinicama?", vi sami možete da procenite koliko je to relevantno. Svedok tu može da nagađa ali istovremeno može da da iskaz o bitnim stvarima o kojima on nešto zna. U čitavom nizu situacija naišli smo na poteškoće kada se od svedoka tražilo da skrene sa onoga što zna i da počne da se bavi opasnim područjem nagađanja. U čitavom nizu situacija a i sada kada je svedok na svom mestu, od svedoka se traži da se bavi nagađanjem. I časni Sude, to je, takođe, jedan od problema s kojim smo se suretali. Časni Sude, moj učeni prijatelj se dodirnuo apsurdnosti komentara o novinskom članku. Nije na nama, uz veliko poštovanje, da kažemo Tužilaštvu kako da izvodi svoje dokaze. To je jedno suštinsko pitanje kada je reč o novinskom članku. Nije reč o svedoku koji je novinar. Ovog svedoka gospodin Whiting nije čak ni pitao da li je svaka reč u tom intervjuu istinit zapis njegovog razgovora s novinarom, i on sada pokušava da obori kredibilitet svog svedoka na osnovu novinskog intervjua koji svedok nije niti potpisao,

niti proverio, niti pregledao. Časni Sude, to se teško može smatrati osnovom za uzaludno trošenje sudskog vremena. Kada je reč o disciplinskim merama – i to je poslednja stvar koju želim da kažem, jer vi ćete sami da donesete odluku u vezi sa ovim svedokom – ali časni Sude, na stranici broj 44 ovog intervjuja svedoku je postavljeno pitanje o disciplinskim merama koje su njemu bile na raspolaganju u to vreme. I naravno, on je opisao činjenicu da je zona Drenice/Dreničë bila razvijena u odnosu na ostale zone. Njegov odgovor, ponavljam, po mom mišljenju, nije nekonzistentan u odnosu na ono što je on juče rekao, jer on kaže, to je na vrhu 45. stranice: "U to vreme mi nismo bili spremni za to. Nismo bili spremni za preduzimanje disciplinskih mera. Nismo bili spremni da se suočimo sa takvim iskustvom. Drugim rečima, mi smo učili na sopstvenim greškama." I časni Sude, naravno, on je govorio da se oduzimalo oružje od vojnika, da su razrešavani dužnosti. Ali to je upravo ono što je on rekao juče. Možda to ne odgovara gospodinu Nichollsu jer mu ne nudi ono što je želeo na srebrnoj tacni ali pitanje je upravo tako da se dobio konzistentan odgovor u odnosu na ono što je ranije rečeno. On je odgovorio konkretno i istinito. I po našem mišljenju, to su razlozi zbog kojih treba odbiti ovaj zahtev. Ja sam se trudio da budem što je moguće kraći u vezi sa ovim pitanjima.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Khan. Izvolite, gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Mislim da je u velikoj meri teškoća sa ovim zahtevom gospodina Nichollsa što je on propustio da postavi pitanja na pravi način, za razliku od vrlo suštinskih odgovora koje je davao svedok. I pošto je gospodin Nicholls juče sugerisao da mi, s obzirom da radimo u istom sudskom sistemu, na isti način razmišljamo o tome kako se treba odnositi prema svedoku, ja u ovom trenutku, nažalost, moram da kažem da je gospodine Nicholls uzalud upotrebio moje ime, jer kada je reč o tome na koji način on izvodi dokaze, odnosno kakvu vrstu pitanja postavlja ovom svedoku i kakve odgovore dobija, na sudovima na kojim ja radim, ovakav bi zahtev bio odbijen, barem na osnovu onoga što je on do sada izneo u svom zahtevu. Kada je reč o pitanju ponašanja ovog gospodina, čini mi se, da je zaista čudno da se na bilo koji način on karakteriše ili definiše kao neprijateljski svedok. Mi smo, zapravo, ovde na ovom Sudu imali svedoke koji su pokazivali nekooperativnost u odnosu na one koji su postavljali pitanja i koji su pokušavali da izbegnu odgovor. A to nije slučaj sa ovim svedokom. Naprotiv, u jednoj situaciji kada mu je pokazana karta i kada on nije uspeo da da dovoljno informacija Tužilaštvu u vezi onog što su želeli, onda je svedok pokušao na vlastitu inicijativu da pokaže svoju zabrinutost zbog dokumenta kojim se bavi Tužilaštvo i tražio je od njega da pogleda taj dokument. Ili, recimo, kada je reč o drugim pitanjima, pitanju discipline, ja vas sada upućujem na onu istu stranicu na koju ste ranije upućeni, na stranicu broj 44, Tužilaštvo nije tražilo takvu informaciju u svom razgovoru sa ovim svedokom, kada je tužilac pitao koje su dužnosti vojne policije. A svedok odgovara: "Glavna dužnost je bila da se disciplinuju sami vojnici ali su ponekad, takođe, morali da održavaju red i mir. Dakle" – nekoliko reči je nerazumljivo "ali to se nije događalo često, zato što smo mi uvek bili u napadu, u odbrani. Morali smo stalno da se pomeramo. Dakle oni su najviše" pri tom misli na vojnu policiju "oni su uvek bili zauzeti tim da prebacuju ranjene, da ih transportuju i tako dalje". Taj odgovor nije ni tražen. Onda, u stvari, taj odgovor nije ni dat. Da li je to bio njegov propust da da takvu informaciju u ovom procesu, baziranu na pitanja koja mu je postavljao gospodin Nicholls, koja su bila takva da ga zbog toga,

možete da definišete kao neprijateljskog svedoka? Mislim da to nije slučaj. Ukratko, ovaj zahtev je bez vrednosti i da bi trebalo da bude odbijen.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Guy-Smith. Gospodine Nicholls, imate li nekakav odgovor.

TUŽILAC NICHOLLS: Biću veoma kratak, časni Sude. Na ovom Međunarodnom krivičnom sudu u razvoju sudske prakse u *Predmetu Brđanin*, u *Predmetu Talić* i u *Predmetu Blagojević* već je donesena odluka da se takvi svedoci mogu smatrati neprijateljskim svedocima. Neprijateljstvo ne znači bes, ne znači neprijateljski odnos prema strani u normalnom značenju te reči. Ta nekooperativnost može da znači promenu izjava, dakle davanje različitih izjava u odnosu na izjave koje su date strani koja ih poziva i koja očekuje da se osloni na tu izjavu.

SUDIJA PARKER: Da li, koncizno rečeno, želite da kažete da ovaj svedok nije spreman da odgovora istinito i voljno?

TUŽILAC NICHOLLS: Ili da nije bio spreman da odgovori u celini, odnosno da je učinio svaki mogući korak da bi izbegao odgovor na pitanje. I vi ste u pravu. To ne mora da znači da on odgovora neistinito u odnosu na svoju prethodnu izjavu. Ali gospodin Topolski je ukazao na jednu činjenicu koja je možda malo kontradiktorna – da svedok jeste saradivao sa nama, da kada mu je dozvoljen intervju sa Odbranom da je on rekao želi prisustvo Tužilaštva – ali na osnovu toga mislim da mi imamo pravo da očekujemo kada dođe ovde da svedoči da će reći iste one stvari koje je rekao tokom intervjuja. Članak iz časopisa, iz novina, nije početak i kraj svega ali je u skladu sa većinom ostalih izjava. Kada je reč o pitanju vezanom za ime – u paragrafu broj 26 teksta Odbrane gospodina Limaja, tokom razgovora pre suđenja, stoji: "Kada je gospodin Limaj, došao u Klečku/Klečkë ubrzo je dobio nadimak Daja, što na albanskom znači ujak, a prethodno je imao nadimak Arben." Iako je istina da je Fatmir Limaj takođe kasnije dobio nadimak Çeliku, on je to ime dobio jer je ta reč predstavljala pozivni znak za jedinicu koja je kasnije oformljena. Niti je on dao svoje ime nekoj jedinici, niti su one nosile to ime." Ovo sada samo pokazujem u vezi s tim što Odbrana osporava ovu činjenicu u ovom trenutku. I na kraju želim da kažem da ja ni na koji način ne želim da blatim svedoka. Svrha ovog zahteva jeste da mi se dozvoli da svedoku postavljam sugestivna pitanje, da mu pokažem njegove prethodne izjave, kako bih mu omogućio da objasni Pretresnom veću razmimoilaženja, i ovde se nalaze, mislim da sam pokazao, neke razlike od suštinskog značaja.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Pretresno veće smatra da ovaj zahtev treba odbiti. Pitanje koje treba da razmotrimo je pitanje da li svedoka treba smatrati neprijateljskim svedokom, a suština neprijateljskog svedoka odnosi se na one svedoke koji obično nisu spremni da govore istinu. To može da bude jednostavno odbijanje koje se odnosi da odgovor na pitanja ili

lažno svedoče ili zadržavanje relevantne informacija. A argumenti gospodina Nichollsa sugerišu da su u nekim od prethodnih izjava izneseni stavovi koji mogu da se smatraju aspektom svedočenja koje u odnosu na sadašnje svedočenje je na neki način oglašavanje svedoka na pitanja. Pitanja koja je identifikovao gospodine Nicholls i koja mogu da budu moguće tumačenje u prilog njegovog zahteva, takva su da mi ne gledamo na isti način na ovaj zahtev kao što je gledao barem jedan od predstavnika Odbrane. To nije bez ikakve vrednosti. Ali pitanja koja su identifikovana, nisu takva da bi, po našem mišljenju, nas uverila da ovog svedoka treba smatrati neprijateljskim svedokom u tom smislu u kom je to identifikovano od strane Tužilaštva. Od svih pitanja na koja se pozivalo Tužilaštvo, pominjanje sastanka u maju 1998. godine i imena Čeliku jeste svakako nešto što je izazvalo zabunu. Međutim, pojašnjenje na kraju je bilo relativno direktno i jasno i osim mogućeg daljeg rafiniranja tog odgovora do koga se moglo da dođe uvođenjem još jednog imena ili možda dva imena, dva potencijalno drugačija imena, krajnji rezultat je da je to bio Čeliku i to je, kako smo mi shvatili, upravo suština prethodne izjave na koju se oslanjalo u vezi sa ovim. Prema tome, čini se da na kraju ne postoji nikakva suštinska razlika u vezi s tim pitanjem. To svakako jeste i očigledno ostaje razlika koja postoji između svedočenja svedoka ovde o tome da su se jedinice borile na južnoj strani puta Priština/Prishtinë – Peć/Pejë i one izjave u vezi s tim da su se oni borili sa severne strane, kao i njihov vođa. Ali to je sve samo ne jasno pitanje, ne samo u pogledu načina na koji je vođeno ispitivanje tokom ovog saslušanja, nego i u pogledu načina na koji su se pitanja i odgovori nizali u svakoj od prethodnih izjava na koje smo se mi pozivali. Jasno je da postoje teškoće kada je reč o vremenskim okvirima i u vezi sa organizacijom jedinica i njihovom prerastanju u takozvane brigade. Očigledno je da je to bilo u jednom progresivnom periodu tog relevantnog vremena. Pitanje od kritičnog značaja, koje najočiglednije podržava zahtev gospodina Nichollsa, odnosi se na zonu u kojoj je buduća 121. brigada funkcionisala i koliko Pretresno veće shvata, to je bila brigada kojom je komandovao Čeliku. Pitanje na koje vremenske periode se odnose te različite reference kada oni govore o jedinicama koje su ranije postojale i koje su na kraju postale deo 121. brigade. Bez razmatranja svake od pojedinačnih tačaka tog spornog pitanja, može se sa dovoljno sigurnosti reći da je nejasno na koji način Pretresno veće tumači dokazni materijal. Dovoljno da bi se za sada moglo reći da nije jasno da li su te razlike prouzrokovane nekim relativno razumnim i jednostavnim objašnjenjem ili je reč o tome da je svedok potpuno promenio stav. Ali kakav god da je odgovor u vezi s tim a mi to ni na koji način ne znamo u ovom trenutku, mi nemamo stav da je to motivisano nekooperativnošću svedoka u nekom relevantnom smislu. Pitanje disciplinskih mera je drugo bitno pitanje u kom je došlo do razlike i krajnji stav do kog se došlo, priznajemo, sa teškoćama, čini se da je isti kao i u prethodnim izjavama. Iz tih razloga Pretresno veće nije uvereno da bi bilo opravdano tretirati u ovom trenutku svedoka kao neprijateljskog svedoka, kako to traži Tužilaštvo. S obzirom na vreme, čini mi se da bi ovo bio pogodan trenutak za našu prvu pauzu. Nastavićemo... mislim precizno u 16.10 časova. Međutim, izgleda da imamo teškoća da u svim aspektima ove organizacije budemo tačni. Ali nadam se da ćemo svi biti ovde u 16.10 časova.

(pauza)

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA PARKER: Dobar dan, generale. Hvala vam na strpljenju i što ste čekali. Rešili smo sve teškoće i spremni smo da nastavimo sa vašim svedočenjem pred ovim Sudom. Da li mogu da vas podsetim da ste dali svečanu izjavu na početku vašeg svedočenja i da je ona i dalje važi. Gospodin Nicholls ima još pitanja za vas pre nego što počnu da vas ispituju zastupnici Odbrane.

TUŽILAC NICHOLLS: Hvala, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Gospodine Nicholls, izvolite.

TUŽILAC NICHOLLS: Hvala.

svedok: Sylejman Selimi

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NICHOLLS – NASTAVAK

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Dobar dan, generale.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Dobar dan.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Pokušaću da nastavim sa pitanjima sa kojima smo prekinuli juče. Ja se takođe izvinjavam za ovo odlaganje i to što ste morali da čekate u verovatno maloj prostoriji ispred sudnice. Juče smo u jednom trenutku govorili o bici u Lapušniku/Llapushnik, 9. maja 1998. godine. Da li se sećate da smo govorili o toj bici?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, sećam se. Jasno mi je to.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Hvala vam. Počeli ste da govorite o značaju te bitke za OVK i šta je ta bitka strateški postigla. Da li možete da nam kažete nešto više o tome? Juče ste rekli da je tada uspostavljen slobodan koridor za transport oružja. Molio bih vas da nam malo detaljnije opišete na koji način je korišćen taj koridor i zašto je to bilo važno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Ja sam to juče objasnio, ali mogu i danas da ponovim. To je bilo važno zato što su naši pokreti i snabdevanje oružjem i kretanje građana – zato što su svi građani bili izolovani u drugim delovima zemlje.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li možete da nam opišete koje vrste oružja i municije ste bili u stanju da unesete ili kako ste to transportovali kroz taj koridor?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: To je uglavnom bilo lako naoružanje koje ste mogli da nosite na... na svom ramenu.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A pored oružja, da li je bilo neke municije za to oružje koju ste transportovali koridorom koji je tada bio otvoren?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Bilo je normalno ako uzmemo oružje da uzmeno i municiju za njega.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li možete vrlo kratko da nam opišete odakle je dolazila ta municija i to oružje? Kog porekla je bilo?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Mi smo se snabdevali uglavnom iz matice zemlje, iz Albanije.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A municija koja je došla iz Albanije, da li možete da nam kažete gde je proizvedena, gde je bila proizvedena pre nego što ste vi to nabavili?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam gde je proizvedena. Ali kao što sam rekao, mi smo se snabdevali iz Albanije. Oružje je dolazilo iz Albanije, od albanske države, od albanskih građana i to smo u to vreme koristili. Ali takođe smo koristili oružje koje je proizvedeno u jugoslovenskim fabrikama.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: U redu. I poslednje pitanje o ovom, pokušavam da budem jasan. Vi ste rekli albansko oružje i municija. Da li to znači da su zapravo to oružje ili municija zapravo proizvedeni u Albaniji?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Proizvedeno je u albanskim fabrikama u Albaniji ili u Kini.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Takođe ste govorili o slobodi kretanja građana kada je koridor otvoren. Da li možete malo više da nam to opišete ili da nam kažete šta ste pod tim mislili i zašto je to bilo važno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Bilo je važno zato što smo imali ograničenja. Ljudima su bile potrebne osnovne stvari, elementarne stvari za život.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Nakon bitke od 9. maja koliko dugo su OVK snage imale kontrolu nad koridorom ili nad tim glavnim putem?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam. Ne mogu tačno da vam kažem koliko dugo. To je bio dug period.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li možete da nam date neku procenu u mesecima ili nedeljama?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kao što sam već rekao, ne znam, jer su Srpske snage često ulazile i potpuno blokirale taj put, tako da ne znam koliko dugo.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: I prema... Izvinjavam se zbog mog glasa. Krajem jula, 25. jula, da li možete da nam opišete kakve su vojne operacije vođene u zoni klanca Lapušnik/Llapushnik, ukoliko su vođene bilo kakve operacije?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne mogu da se setim.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Ne sećate se uopšte?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Datum 25. juli... ne mogu da se setim datuma, ne samo 25. jula, jer ja sam tokom 1998. i 1999. godine delovao u operativnoj zoni Drenica/Dreničë. Delovao sam u okviru operativne zone Drenica/Dreničë.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: E sad, kada je taj put ili taj koridor otvoren nakon 9. maja, koje jedinica na strani Drenice/Dreničë... da li su neke jedinice na strani Drenice/Dreničë učestvovala u odbrani puta nakon 9. maja?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, one su učestvovala kao jedinice, kao što sam juče objasnio. Jedinice *Guri*, jedinice *Alpha* i jedinice *Pellumbi* učestvovala su u to vreme. To je bilo sve.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: U to vreme, posle 9. marta, vi ste već juče opisali koja je bila granica Dreničke zone. Granica Dreničke zone bio je asfaltni autoput, autoput Priština/Prishtinë – Peć/Pejë. Da li je to nastavilo da bude granica zone i nakon 9. maja?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, od početka do kraja to je bila granica operativne zone Drenica/Dreničë.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A sa druge strane puta u zoni Paštrik/Pashrik, koje su jedinice delovale posle 9. maja 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: U to vreme tamo su delovale jedinice *Çeliku*.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: I koja je bila njihova odgovornost ukoliko su imali neku odgovornost, u odnosu na put koji je predstavljao severnu granicu njihove zone odgovornosti?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Jedinice nisu bile međusobno povezane. One, normalno, nisu bile samo duž tog puta. One su delovale i u drugim područjima

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Tačno. Ono što vas pitam... probaću ponovo. Koje jedinice sa te strane su bile odgovorne za taj put?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam, jer ta zona nije pripadala meni, ali znam da su tamo bile jedinice *Çeliku*.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Kakva je komunikacija bila između jedinica ove dve različite zone u odnosu na put ili na bezbednost puta posle 9. maja 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Jedinice su komunicirale međusobno kako su mogle, bilo putem radio veze ili ako su bile blizu, onda su komunicirale na različite načine.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Molim vas, da li biste mogli da nam date primere nekih od pitanja zbog kojih su oni održavali komunikaciju? Šta je za njih bilo važno o čemu je trebalo da razgovaraju u odnosu na put koji je bio granica između zona?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kada je reč o tom putu, ne znam o kakvim vrstama pitanja su raspravljali. Ali generalno, ako bi neko selo napale Srpske snage, onda smo mi koordinirali jedni s drugima da dođemo i pomognemo tom selu. Kao i u slučaju klanca Lapušnik/Llapushnik, jedinice koje su bile pod mojom kontrolom, najveći deo njih je otišao da pomogne u tom klanu Lapušnik/Llapushnik.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: U redu. Takođe ste juče rekli da je taj put Priština/Prishtinë – Peć/Pejë, bio put koji su koristile i Srpske snage da bi izvršile napad na civile. Da li se toga dobro sećate?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. To je ono što sam rekao.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Kada su taj put obezbedile vaše jedinice i jedinice *Çeliku* sa druge strane, koji su koraci preduzeti da se nadgleda saobraćaj na tom putu?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kao što sam već rekao, put nikada nije bio blokiran, jer su Srpske snage vrlo često uspevale da se probiju tamo.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Tačno. Ali vi ste objasnili da je to bio važan put. Taj put koji je korišćen za kretanje civila i donošenje municije. Za vreme kada je put bio pod kontrolom OVK posle 9. maja 1998. godine, da li su učinjeni bilo kakvi naponi da se prati šta se dešava na tom putu? Da li je to bilo važno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Pa nije bilo toliko važno, jer taj put je bio slobodan. I mi smo pokušali da se konsolidujemo, da se više bavimo brigadama, unapređenjem infrastrukture i da delujemo u ostalim operativnim zonama.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li je vaš... ako sam dobro shvatio...Pa, sam taj put, autoput Priština/Prishtinë – Peć/Pejë, ko je bio odgovoran za put i za promet na tom putu? Da li su to bile vaše jedinice sa dreničke strane, ili jedinice *Çeliku* sa druge strane puta?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Sa obe strane. I jedne i druge jedinice.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A da li je neki deo odgovornosti bila i kontrola saobraćaja, drugim rečima, da li ste nadgledali ko i šta se kreće tim putem?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam. Ne mogu da se setim, jer to je bio period kada su postojale jedinice. Međutim, moji vojnici koji su bili u zoni odgovornosti o kojoj sam govorio, nisu išli na drugu stranu ili nisu išli na drugu stranu ako prethodno nisu dobili dozvolu od starešina ili komandanata.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A ko je na vašoj strani davao dozvolu ili odobrenje?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Pa bile su jedinice i normalno bi bilo da komandant jedinice daje takvo naređenje, odobrenje ili takvu dozvolu. Osoba koja je bila nadležna za tu jedinicu. Tako je bilo dok god su postojale jedinice.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Dozvolite mi da se vratim na jednu drugu temu o kojoj ste juče govorili a reč je o vašem susretu sa Fatmirom Limajem nakon što se vratio sa Zapada 1998. godine. Da li se sećate da smo počeli da razgovaramo o tome?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Kada se on vratio 1998. godine i vi ste se sreli s njim, rekli ste da je on u tom trenutku bio vojnik, dok je 1996. godine bio student. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Ja sam ga sreo 1996. godine dok je bio student. A kada smo se sreli 1998. godine tada sam ga video po prvi put kao vojnika u uniformi.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Ako možete, recite mi ponovo, kada je to bilo 1998. godine kada ste ga sreli kao vojnika u uniformi?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Negde nakon marta meseca posle tragičnih događaja kada je herojskom smrću poginuo legendarni komandant Adem Jashari. Verovatno je to bilo nakon aprila meseca.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li možete ukratko da nam opišete kakav je bio vaš lični odnos sa gospodinom Limajem? Mislim na vaše lične veze, kako ga vi vidite, kako ste se uglavnom prema njemu odnosili?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: U periodu kad sam ga sreo...

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Od kada ste ga sreli do danas?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kada sam ga sreo, kada sam ga sreo, bio mi je nepoznata osoba, a i kao vojnik. Za vreme rata sreo sam ga prvi put na drugoj strani a onda kasnije kao komandanta Čelikua.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li možete da mi kažete šta ste mislili kada ste rekli da ste ga prvi put sreli kao vojnika "na drugoj strani"?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kada kažem "na drugoj strani", hoću da kažem da kada smo se prvi put sreli bio je sa druge strane, bio je u Klečki/Klečkë, tamo gde je rođen, na strani planine Beriša/Berishë.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: U redu. Samo da bude sasvim jasno, to je sa one druge strane puta Priština/Prishtinë – Peć/Pejë, u Paštričkoj zoni?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Ono što mene interesuje: kakvo mišljenje danas imate o gospodinu Limaju kao o prijatelju, kao o kolegi? Da li možete da kažete kakvo je vaše mišljenje o tom čoveku?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Gajim poštovanje prema njemu, prema Limaju i prema svim pripadnicima OVK i za sve prisutne ovde kao što su Isak Musliu i Haradin Bala. Ja imam poštovanje za sve one koji su se borili i koji su prolili svoju krv za Oslobođilačku vojsku Kosova. Isto tako poštujem i Fatmira Limaja.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li možete da mi kažete, pošto ste ga sreli 1998. godine nakon njegovog povratka, gde je on posle toga otišao, gde je on bio raspoređen kao vojnik?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kao što sam već prethodno rekao, i vi ste to rekli, kada je on otišao na drugu stranu, na drugi deo planine Beriša/Berishë, on to ovde može bolje da objasni, ali koliko je meni poznato, on je bio u obližnjim selima i mislim da je bio u Klečki/Klečkë.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Reli ste da je on postao komandant. Recite mi koje je bilo njegovo prvo komandno mesto? Da li možete da nam kažete, po vašem saznanju, kakva je bila njegova vojna karijera nakon povratka, koje je sve zadatke preuzeo?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Možete njega lično da pitate koje je zadatke imao i koje odgovornosti. Mogu da ponovim... mogu da vam govorim samo o svojim vlastitim odgovornostima. Koliko ja mogu da se setim, to je bilo u vreme kada je on bio komandant 121. brigade.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A kada je preuzeo tu dužnost?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam tačno.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Otprilike?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ako ne grešim, moguće je da je to bilo septembra ili oktobra meseca 1998. godine. Ne mogu sa sigurnošću da kažem. Verovatno je to bilo krajem 1998. godine.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A pre nego što je preuzeo dužnost komandanta 121. brigade, koje su bile njegove dužnosti? Kome je komandovao, koja je bila njegova uloga?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: U to vreme znao sam ga jednostavno kao Čelikua ili kao Fatmira, i bio je na tom području.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Na kom području?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kada kažem "na tom području" hoću da kažem da to znači područje Beriše/Berishë. Možemo to da zovemo operativna zona Paštrik/Pashtrik.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A *Čeliku* jedinice u maju i junu 1998. godine... rekli ste da je bilo neke komunikacije u odnosu na put, između jedinica *Pellumbi* sa vaše strane i jedinica *Čeliku*?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: To je bila vaša susedna zona. Ko je bio komandant *Čeliku* jedinica u maju i junu 1998. godine? I da li mogu da vas pitam šta to gledate? Za zapisnik: izvadili ste neke papire.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ovo su transkripti moje prve izjave koje i vi imate pred sobom.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li želite da se poslužite tim kako biste osvežili svoje pamćenje? Da li je to razlog što ste izvadili te papire da vam pomognu da se priselite?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne, nema potrebe za tim, jer mi je sve to jasno. Ali ako se nečega ne setim, možda bih mogao da pogledam.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: U redu. I ja...

SUDIJA PARKER: Bilo bi od pomoći Pretresnom veću, generale... i vi shvatate da vi svedočite za Pretresno veće, kako bismo mi saznali šta se dogodilo i bilo bi nam od pomoći da prvo čujemo čega se vi sećate a ako se ne sećate neke konkretne stvari i ukoliko želite da se pozovete na neki originalni zapis ili vašu izjavu, onda nam to recite. I onda ćemo znati da li je to što kažete rezultat vašeg sadašnjeg sećanja ili nečega čega ste morali da se priselite.

SVEDOK SELIMI: Hvala. Sada mi je to jasno.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Pitaću vas: da li se sada sećate ko je bio komandant *Çeliku* jedinica u maju i junu 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Dok su bile samo jedinice niko im nije komandovao. Svako je u tim jedinicama imao sopstvenu odgovornost i to su bile zasebne jedinice. Kao što sam juče rekao, a to nisam prethodno rekao u transkriptu, ja kažem sada samo da bih došao do zaključka, da vam dam argumente, te jedinice su bile nezavisne jedna od druge. I ako bih se rukovodio svojom logikom iz vremena kada sam dejstvovao u ovoj zoni, to bi značilo da su na drugoj strani jedinice bile nezavisne jedna od druge. Nije bilo komandanta, nije bio neko ko je bio komandant jedinice ili neko ko je komandovao tim jedinicama.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Kažete u vašem odgovoru da ste to rekli juče i da niste rekli ranije u transkriptima. Zašto to niste rekli u transkriptima pre nego što ste došli na razgovor?

ADVOKAT KHAN: Pa, časni Sude, možda bi ga trebalo pitati šta misli kada kaže transkript.

SUDIJA PARKER: Gospodine Nicholls, nastavite sa svojim pitanjem.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Možete da odgovorite na pitanje, generale.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Mogu tačno da odgovorim na to pitanje. Želeo bih da se zadržim na ovom predmetu detaljnije, ako mi dozvolite. Kada sam primio prvi poziv od Tužilaštva... od tužiteljke Carle Del Ponte, to je bilo oko davanja ličnih... mojih ličnih podataka, o vojnoj karijeri i aktivnostima u OVK u 1998. i 1999. godini, gospodin Ole Lehtinen je bio istražilac. U to vreme oni su tražili da obave razgovor sa mnom. Ne znam da li je gospodin Lehtinen prisutan ovde. Pitaو me je kada sam slobodan da obavimo razgovor. Rekao mi je: "Da li želiš da obavimo razgovor danas ili sutra?" Ja sam se složio da obavimo razgovor sutradan, i sledećeg dana sam dao tu izjavu ili je to bio razgovor. Razlog je to što stvar nije bila jasno definisana, zato što tokom 1998. i 1999. godine jeste bilo aktivnosti a to je značilo štošta. A u koje vreme su jedinice došle u klanac Lapušnik/Llapushnik, ja sam to rekao i to se nalazi u transkriptu. Čak i kad danas diskutujemo, ja sam govorio o jedinicama *Çeliku* ako sam to rekao jasno. Rekao sam stvari o logoru i jedinicama. Ali ovo... oni me... za neke stvari oni me nisu podsetili... nisu me pitali u tom trenutku. A da bih osvežio pamćenje... jer to je bilo tokom 1998 i

1999. godine i dugo je trajalo a ja nisam bio pripremljen. Rekao sam im samo ono što su me pitali. Izvinjavam se, dozvolite mi da nastavim. A to što juče nisam davao nikakve argumente jeste zato što sam se svečano zakleo da ću govoriti istinu, celu istinu i samo istinu. A u to vreme nisam mogao da se prisetim mnogih stvari koje su bile vezane za taj vremenski period a oni mi nisu postavili pitanja s tim u vezi.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Vaše svedočenje onda... samo da budem siguran da sam dobro shvatio ovo što ste upravo sada objašnjavali, da li vi kažete da niste rekli u razgovoru sa istražiocem da su jedinice *Çeliku* bile nezavisne, da nisu imale komandanta, zato što vas to nisu pitali? Nisu vas pitali o tome ili niste mogli da se setite toga u to vreme?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne. Jasno je ono što sam rekao i mogu da vam pokažem sada ovde. Ako možete da pogledate transkript i da proverite reči koje sam tada upotrebio – vi imate to pred sobom i ja imam to pred sobom, takođe.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Molim vas, ako možete, da me uputite na konkretni deo transkripta na koji se pozivate?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: To je tabulator broj 19, verovatno oko sredine tabulatora broj 19, gde se kaže: "Da li znate ko je bio komandant snaga sa druge strane puta pod komandom Fatmira Limaja?" A moj odgovor je ovo, ako to imate pred sobom. Ili moj odgovor je bio sledeći. Da li mogu da pročitam?

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da, molim vas.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ovo je moj odgovor: "Ne. U tom delu nikad nisam znao ko je... nisam znao ko je bio odgovoran, što znači ko je bio komandant tog dela... izuzev Fatmira." A kada sam rekao "izuzev Fatmira", hteo sam da kažem jednostavno ne *Çeliku*, već jednostavno Fatmir, kao osobu koju sam tada poznavao na tom delu, što znači da ja nisam rekao da je on bio komandant tamo ili da nisam rekao da je on bio odgovoran... da je komandovao jedinicama. Međutim, ja sam rekao da sam ga znao kao Fatmira.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Molim vas, da li možete da mi date broj stranice koju ste čitali, ako ste čitali sa albanskog?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: To je stranica broj 19. To je... transkript nosi oznaku ERN V000-4792.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Hvala.

TUŽILAC NICHOLLS: Da olakšam Pretresnom veću, mislim da smo na 39. stranici engleskog prevoda.

SVEDOK SELIMI: A u tekstu na albanskom je na stranici broj 19.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: U redu. Da li se sećate, da li ste ikada tokom tog razgovora rekli da je Limaj bio komandant, poznat kao *Çeliku*? Da je *Çeliku* bio komandant?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Rekao sam to i ponavljam opet. Ja sam to čak i ranije rekao da je on bio komandant. Ja sam ga poznao kao komandanta 121. brigade.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li mogu da vas zamolim da pogledate stranicu broj 18, prethodnu stranicu.

ADVOKAT KHAN: Pa...

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Khan. Mislim da možda slično mislimo kao i vi, ali je bolje da vi prvo kažete.

ADVOKAT KHAN: Hvala, časni Sude. Nadam se da je slično. Časni Sude, naravno, verujem da moj kolega neće da pokuša da izađe iz okvira odluke koju ste doneli pre pauze. Čini se da je to ono što namerava da uradi, ako već nije.

SUDIJA PARKER: Moguće je.

ADVOKAT KHAN: Da.

SUDIJA PARKER: Da. I zato sam ga upozorio i sada dolazimo do toga. Shvatate da je svedok dobrovoljno svedočio o nekim stvarima koje sam vam dozvolio da isterate do kraja, ali morate se njima baviti u sklopu glavnog ispitivanja, a ne u formi unakrsnog ispitivanja. Dalje, ako želite, biće vam postavljena određena ograničenja jer sada morate da se pozabavite prethodnim transkriptom.

TUŽILAC NICHOLLS: Da, časni Sude. Svedok je upravo pomenuo pitanje transkripta, objašnjavajući da transkript odražava...

SUDIJA PARKER: Znam šta mislite, ali ne možete da ignorišete ograničenja koja su vam data kako da se nosite sa ovim pitanjem.

TUŽILAC NICHOLLS: Mislim da je sada situacija nešto drugačija, jer je svedok rekao da je u transkriptu objasnio pitanje... da je govorio o vremenu i mestu komandovanja. Dakle, mislim da ne bi bilo prirodno da se usredsredimo samo na jedan deo transkripta. Čitav transkript bi trebalo da...

SUDIJA PARKER: Možete da pitate svedoka da li je rekao neke druge stvari o tom pitanju i šta je rekao i šta je mislio. To je u redu ukoliko tokom svedočenja ne bude prigovora, i sve dok svedoči a vi se starate da mi imamo pun uvid u ono što on veruje da je rekao i da upravo to i misli.

TUŽILAC NICHOLLS: U redu, časni Sude.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Svedoče, počecu odavde da vas pitam. Da li ste govorili na nekom drugom mestu u transkriptu... u vašem razgovoru o komandovanju Čelikua...

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Vi imate taj transkript pred sobom. Možda mislite na neka druga mesta na kojima je on bio stacioniran ili mislite na nešto drugo? Da li mislite na nešto drugo?

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Generale, ono što ja hoću da kažem: da li se sećate da ste tokom ovog razgovora, što je zabeleženo u ovom transkriptu, govorili o Limajevom komandovanju, odnosno kojim je jedinicama on komandovao?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam. Ne sećam se. Koliko mogu da se setim... jer, sećate se kada ste mi dali taj transkript i kada mi je izdata *subpoena*, premda sam tražio da mi se taj transkript da unapred, nije mi dat... Ali koliko se ja sećam, kada je Fatmir otišao, otišao je na stranu planine Beriša/Berishë, jer je on poznavao to područje. Ali kada je reč o njegovom komandovanju, ne znam. Znam da je on bio komandant Çeliku. I ponavljam, ne znam... ne znam da sam rekao tako nešto. Ako sam tako nešto rekao, onda mogu da vam razjasnim.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Zamoliću vas da mi objasnite jer mi nije sasvim jasan vaš odgovor u odnosu na deo transkripta koji ste nam pročitali. To je bilo na stranici broj 19 vaše verzije a na stranici broj 39 na engleskom. Želim da vas pitam o tome, zato što nisam shvatio sasvim vaš odgovor. Postavljeno vam je pitanje da li znate ko je bio komandant snagama u Lapušniku/Llapushnik sa druge strane puta a koji je bio u komandnom lancu ispod Fatmira Limaja. A vaš odgovor je bio: "Nisam znao nikoga iz komandne strukture iz tog područja, izuzev Fatmira čije sam ime znao. Nisam znao nikog drugog u tom području." Molim vas da mi objasnite šta ste time hteli da kažete?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: To je jasno i objasniću ponovo. Jasno je. Jedina osoba koju sam poznavao u tom području i tim jedinicama bio je Fatmir. Ali ja nisam rekao da je Fatmir bio komandant tih jedinica. Molim da to sada bude jasno.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li ste ikada rekli...

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, ulažem prigovor. Ovo je sada jasan pokušaj da se želi da se izađe iz okvira odluke Pretresnog veća. Od svedoka može da se traži da opiše navodnu komandnu odgovornost Limaja. Od svedoka može da traži da opiše kako je izgledala navodna strukture OVK u to vreme, ali bi ga trebalo uputiti na direktna pitanja i direktne odgovore pre nego na transkript koji još nije uveden.

SUDIJA PARKER: Mislim gospodine Nicholls da ste krenuli lošim putem u ovom trenutku. Prigovor je dat s punim pravom. Pre nego što krenete dalje, molim vas da me izvinite na trenutak da intervenišem kod svedoka. Generale, rekli ste nam da ste prvi put sreli optuženog Fatmira Limaja kao vojnika kada se vratio na Kosovo/Kosovë 1998. godine. I vi ste ga tada sreli, on je bio vojnik i poznavali ste ga po nadimku Çeliku. Ako sam vas ispravno razumeo, vi ste kasnije saznali da je njegovo pravo ime Fatmir. Da li sam tačno razumeo ono što ste vi rekli?

SVEDOK SELIMI: Da, to je tačno.

SUDIJA PARKER: Malopre ste spomenuli da ste ga znali kao komandanta Çelikua?

SVEDOK SELIMI: Da. Rekao sam da sam ga znao kao komandanta Çelikua, jer u procesu formiranja jedinica u Berişi/Berishë ili operativnoj zoni Paštrik/Pashtrik u 121. brigadi, znao sam ga kao komandanta Çelikua. I tako sam ga upoznao.

SUDIJA PARKER: Dakle, da li vi svedočite da ste saznali da je on komandant Çeliku tek u procesu formiranja 121. brigade? Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI: Da, tako je bilo. Nakon što je obrazovana brigada, ja sam ga nešto kasnije prepoznao i video da je on komandant Çeliku, jer su trajale borbe, i kada je brigada formirana ja nisam bio prisutan. Ja nisam znao pod kojim okolnostima je ta brigada formirana. Dakle, ja sam ga upoznao negde 1998. godine. Mislim da je to bio septembar mesec. Ali nisam sasvim siguran kada sam čuo za njega kao komandanta Çelikua.

SUDIJA PARKER: Da li ste za njega koristili ime komandant Çeliku kada ste govorili o njemu ili mu se obraćali?

SVEDOK SELIMI: Da. Kada sam govorio o njemu, govorio sam kao o komandantu Çelikuu, ali mislim da je to bilo važno u vreme kada smo dejstvovali i kada smo komunicirali.

SUDIJA PARKER: Da li ste ikada čuli da je on bio oslovljavan kao komandant Çeliku pre nego što je formirana 121. brigada?

SVEDOK SELIMI: Možda i jesam čuo da su ga oslovljavali kao komandant Çeliku, kao Broj 1 ili tako nešto. Jer često vojnici svake jedinice kada bi me videli obraćali bi mi se kao komandantu ili drugim komandantima ratnih jedinica. U tom kontekst on je oslovljavan kao komandant; to je bilo pre formiranja brigada. I vrlo je verovatno da sam za njega čuo u tom kontekstu i vrlo je verovatno da sam mu se tako obraćao.

SUDIJA PARKER: Da bude sasvim jasno. Da li ste vi rekli da su mu se obraćali kao komandantu nekog položaja ili jedinice?

SVEDOK SELIMI: Rekao sam vam da nisam siguran kakva je bila organizacija u to vreme na tom području i kako su delovali. Ali kada sam čuo da ljudi govore komandant Çeliku, ja sam znao da je to Fatmir – znao sam da je to komandant Çeliku. Možda je bio komandant jedinice *Çeliku 1* ili jedinice *Çeliku 2*, jer je bilo mnogo tih *Çeliku* jedinica, kao što sam rekao, koje su tu delovale.

SUDIJA PARKER: Ali vi nemate detaljnih saznanja o tim jedinicama?

SVEDOK SELIMI: Nemam.

SUDIJA PARKER: Nemate ni saznanja ko je bio komandant svake od tih jedinica?

SVEDOK SELIMI: Ne. Sa izuzetkom Fatmira, koga sam ranije upoznao, kao što sam vam već objasnio. Druge komandante nisam poznao, komandante tih drugih *Çeliku* jedinica.

SUDIJA PARKER: Gospodine Nicholls, nastavite.

TUŽILAC NICHOLLS: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Tokom leta 1998. godine, u maju, junu i julu mesecu, da li ste... u kom vremenskom periodu, koliko se najbolje sećate, da li ste znali komandanta *Çeliku* kao komandanta jedne jedinice *Çeliku*, na primer, *Çeliku 1* ili neke druge jedinice?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne mogu tačno da vam kažem u kom vremenskom periodu sam saznao da je on na takvom položaju. Stvarno se ne sećam.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li se sećate da su jedinice o kojima ste govorili, koje su bile smeštene sa jedne strane puta, komunicirale sa jedinicama sa druge strane puta?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Sećam se.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li je jedinica *Çeliku 1* jedna od tih jedinica sa kojom su jedinice sa vaše strane puta komunicirale u periodu maj, juni, juli 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: One su komunicirale sa jedinicom *Çeliku 1* ali i sa ostalim jedinicama *Çeliku*.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: U redu. A kada su one komunicirale sa tim *Çeliku* jedinicama, u kom vremenskom periodu?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kada bi se ukazala potreba ili kada bi neka od njih zatražila pomoć.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A da li se sećate nekih događaja u vreme kada ste imali komunikaciju sa komandantom *Çeliku*om u nekoj od tih prilika kada je zatražena pomoć?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: U ovom trenutku ne mogu da se setim.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Tokom tog perioda – maj, juni, juli mesec, recite nam koji su bili glavni zadaci jedinica *Çeliku*, dakle i *Çeliku 1* i ovih drugih jedinica?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Koliko detaljno ste upoznati sa operacijama koje su se odvijale sa druge strane puta, osim ovog što ste saznali kada su od vas tražili konkretnu pomoć?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne, ne. Nisam... Nisam znao koje su operacije oni vodili, zato što sam morao da vodim računa o mojim odgovornostima u mojoj zoni.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: U koje operacije, u koje aktivnosti, ako znate, je bio uključen komandant Čeliku u periodu maj, juni i juli mesec 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: *(nema prevoda)*

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Izvinjavam se. Moram da vas ponovo zamolim da odgovorite. Odgovor nije ušao u transkript.

prevodioci: Prevodioci najljubaznije mole svedoka da se približi mikrofону.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Rekao sam da ne znam.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Za vreme bitke za klanac Lapušnik/Llapushnik 9. maja 1998. godine, da li su jedinice *Čeliku* – razgovarali smo o tome juče – bile uključene u tu bitku?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, bile su uključene u tu bitku.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A da li je komandant Čeliku, kao komandant neke od *Čeliku* jedinica ili u nekom drugom svojstvu imao učešće u toj važnoj bici?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam. Ali koliko se sećam, da, učestvovao je u toj borbi. Možda on sam može to da vam kaže.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Molim vas, da li možete da nam kažete, po vašem najboljem sećanju, koja je bila njegova uloga u toj bici? Kakve je akcije on preduzimao protiv Srpskih snaga?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam kakva je dejstva preduzimao, ali je verovatno bio u svoje ime kao Fatmir ili kao vojnik OVK, koji se sa svojom jedinicom trudio što je najbolje mogao, kao što sam se i ja trudio sa svojim jedinicama da doprinesemo u toj borbi.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li se sećate u toj bici protiv Srpskih snaga ko je imao relativno bolji položaj protiv Srpskih snaga, vaše jedinice ili jedinice *Čeliku* sa druge strane?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Moj položaj... Ne znam kako da vam to objasnim. Položaj *Čeliku* jedinica bio je bliže neprijateljskim položajima. Mi smo imali bolji položaj kada je reč o uslovima za dejstvovanje, za napade... i što se tiče koncentracije snaga, moje snage su bile brojnije. Naša operativna zona je imala više ljudi. U našoj operativnoj zoni je bilo nekoliko jedinica iz operativne zone Drenica/Dreniče koje su bile uključene u bitku u klanu Lapušnik/Llapushnik.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A konkretno, da li se sećate položaja na kom se nalazio komandant Čeliku? Na kakvoj vrsti položaja se nalazio? Da li je imao neku prednost ili nepovoljan položaj? Koliko je to bilo teško za njega u toj borbi?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Njegov strateški položaj... ne znam da li imate predstavu kakav je klanac Lapušnik/Llapushnik. Dakle, mi smo i jedni i drugi zauzeli položaje. Kada kažem "mi", mislim na operativnu zonu Drenica/Dreniče, to jest na naše

jedinice kao i druge jedinice koje su tamo delovale, svi su zauzeli svoje položaje, svako sa svoje strane puta. Kad kažem "sa svoje strane", mislim na područje Beriše/Berishë.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li se sećate tokom te bitke ko je bio na višem terenu, vaše jedinice ili jedinice Fatmira Limaja?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne razumem šta mislite kad kažete "na višem terenu". Mislite u pogledu položaja, strateškog položaja?

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da. To je planinsko područje.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: *Çeliku* jedinice su bile bliže putu. Ali i naše jedinice, takođe kada su dejsvovala u tom delu, neke od njih, neke od jedinica kada su išle da spašavaju *Çeliku* jedinice. Ne znam koliko sam jasan. Ali naše jedinice su uglavnom bile koncentrisane u klancu Lapušnik/Llapushnik.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Samo da bude jasno. Kada govorite o tome da ste išli da spašavate *Çeliku* jedinice ili bilo koju od tih jedinica kojom je komandovao komandant Çeliku, da li je to bila jedna od jedinica kojoj ste pomagali ili ne?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Komandant Çeliku u toj operaciji tada nije imao nikakvu komandnu dužnost. Kao što sam rekao ranije, ova brigada je bila u procesu formiranja. Čak i u mojoj zoni kada je nekim jedinicama trebala pomoć, druge jedinice su odlazile u pomoć.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: U transkriptu stoji da komandant Çeliku nije imao nikakav komandni položaj. Da li ste... da li možete da nam razjasnite šta ste rekli a što stoji u transkriptu?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Vi ste me pitali ko je bio komandant, ako sam dobro razumeo... ako sam dobro shvatio?

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Ranije ste objasnili da je u tom periodu, u odgovoru na neko od pitanja predsedavajućeg sudije, ako sam tačno zapamtio, komandant Çeliku imao pod svojom komandom jedinicu, jednu od *Çeliku* jedinica. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Ono što vas sada pitam jeste da li ste nam rekli da je tokom ove bitke 9. maja Fatmir Limaj bio uključen u bitku? Da li znate da li je njegova jedinica bila među onim jedinicama kojoj je pružana pomoć ili sa kojom su vaše jedinice komunicirale ili se zajedno borile s njim?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Mi nismo išli da spašavamo *Çeliku* jedinice. Mi smo išli da pomognemo onim jedinicama koje su bile stacionirane blizu ovog područja, kao što su *Guri*, *Pellumbi*, kao što sam rekao. Ali tokom samih borbi bilo je moguće da neke jedinice pomažu drugim jedinicama. Nije se radilo samo o jedinicama *Çeliku*.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Govorili ste o važnosti te bitke i da je, po vašem mišljenju, Fatmir Limaj čovek za poštovanje. Da li možete da kažete Sudu kako se on držao u toj bici, kakve su bile njegove osobine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Mislim da Fatmir može najbolje da odgovori na to pitanje. Ne znam kako se on borio, kakve je rezultate postigao, zato što su to bili vrlo teški trenuci. Sela su bila paljena, stanovništvo je počelo da beži iz svojih domova. Dakle, ne mogu da vam kažem kako se on borio. Fatmir je taj koji treba to da vam kaže.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Recite nam da li ste u bilo koje vreme posle 9. maja učestvovali u nekim borbenim dejstvima zajedno sa jedinicama kojima je komandovao Fatmir Limaj?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne sećam se.

TUŽILAC NICHOLLS: Samo trenutak, časni Sude.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Deo pograničnog područja vaše zone odgovornosti, koju smo videli na karti, autoput Priština/Prishtinë – Peć/Pejë prolazi kroz grad... kroz selo Lapušnik/Llapushnik. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: I da li ste vi lično odlazili u Lapušnik/Llapushnik u periodu maj, juni, juli 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Jesam. Kada su počele borbe, krenuo sam ali nisam mogao da se probijem do Lapušnika/Llapushnik, nego samo do Krajkova/Krajkovë u blizini klanca Lapušnik/Llapushnik.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li znate koje koje su jedinice bile odgovorne za Lapušnik/Llapushnik sa druge strane autoputa, na strani paštričke zone?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Jedinice *Çeliku* su bile odgovorne za tu zonu.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Ako se sećate, koje jedinice *Çeliku*?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Rekao sam više puta. Ne znam koliko je drugih jedinica pod imenom *Çeliku* postojalo. Znam da ih je nekoliko dejstvovalo u tom području ali ne znam koliko i koje su bile.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li vam je bilo poznato, osim Fatmira Limaja, da li je bio neki drugi komandant po imenu *Çeliku* koji je delovao u tom području, sa druge strane autoputa Priština/Prishtinë – Peć/Pejë, u periodu maj, juni, juli 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Svaka jedinica je imala svog komandanta, ali ja ih nisam poznavao.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Ja sam vas pitao da li je bio još neki komandant po imenu *Çeliku*, osim Fatmira Limaja, koji je dejstvovao u toj zoni u periodu maj, juni, juli 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Bilo ih je, ali ih ja nisam poznavao.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Znači, bilo je osim Fatmira Limaja još komandanata koji su imali ime *Çeliku*. Da li ste tačno to rekli?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Rekao sam da su jedinice *Çeliku* imale svaka svog komandanta, ali da ih ja nisam poznao.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Razumem. Međutim, pokušaću da razjasnim svoje pitanje i da ga drugačije postavim. Da li znate još nekog pojedinca, pripadnika OVK, koji je imao nadimak *Çeliku* u periodu maj, juni, juli 1998. godine u zoni o kojoj smo sada razgovarali? Dakle, osim Fatmira Limaja?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Osim Fatmira Limaja, kao što sam već rekao, nisam poznao nijednog komandanta sa druge strane autoputa. Nakon što sam se s njim upoznao, imao sam kontakte samo sa Fatmirom.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Možda sam vas to već pitao, ali da li možete da kažete ko je učestvovao u formiranju jedinica *Çeliku*? Koji vojnici ili komandanti OVK su imali zadatak da formiraju te jedinice?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Verovatno neko iz Glavnog štaba, ali ne znam ko.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Da li bi neko iz Glavnog štaba izdao zapovest ko bi bio taj ko treba da formira te jedinice?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Izvinjavam se. Da li možete da nam objasnite šta ste mislili kada ste rekli u svom prethodnom odgovoru "verovatno bi neko iz Glavnog štaba bio odgovoran za formiranje tih jedinica", *Çeliku* jedinica?

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, sada smo ponovo došli do one opasnosti o kojoj sam ja ranije govorio. Od svedoka se traži da nagađa. To je bilo vreme promena i rekao je da ne zna. Sada se od njega traži da nagađa. Nije u redu da se od svedoka traži da nastavi s tim. To je moja primedba.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Khan. Pitanje je... izvinjavam se, odgovor svedoka koji je prethodio tom pitanju jeste naznačavao da je postojala izvesna uloga Glavnog štaba. A u sledećem pitanju saznaćemo da li se ovde traži nagađanje ili se to ipak zasniva na nekim njegovim saznanjima. Možete da nastavite, gospodine Nicholls.

TUŽILAC NICHOLLS: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Svedoče, ponoviću pitanje. Neću da samo predemo preko toga. Na moje pitanje o tome ko je učestvovao u formiranju jedinica odgovorili ste: "Verovatno neko iz Glavnog štaba". I onda sam vas pitao: "Da li bi neko iz Glavnog štaba izdao zapovest ko bi bio taj ko treba da formira te jedinice?" Odgovorili ste da ne znate. Dakle, pitam vas šta ste mislili kada ste rekli da je "verovatno neko iz Glavnog štaba" bio uključen u formiranje *Çeliku* jedinica. Da li možete da objasnite zašto ste rekli da je to bio neko iz Glavnog štaba?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: To sam rekao na osnovu mojih iskustava. Zato što kada sam ja okupio komandante naših jedinica, kada sam biran za komandanta zone Drenica/Dreničë, na tom sastanku je bio prisutan član Glavnog štaba. Dakle, na sastanku

je bio prisutan neko iz Glavnog štaba. Zbog toga sam rekao da ako druge jedinice nameravaju ili žele da izaberu svog komandanta, u ovom slučaju komandanta Čelikua, ja pretpostavljam da je morao da bude prisutan neko iz Glavnog štaba. Možda grešim. Možda nije nikog bilo. Ali iz mog iskustva pretpostavljam da su i oni uradili isto. To je bio razlog što sam to rekao.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: U periodu maj, juni, juli 1998. godine, kada ste se prvi put sreli sa Fatmirom Limajem, recite nam, da li ste se sreli ili razgovarali s njim još neki put?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam. Sretao sam se često s njim. Ne znam zašto je to relevantno. Sretao sam se povremeno s njim.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Kakav je bio kontekst tih sastanaka u tom periodu?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Bio je... sastajali smo se kao prijatelji.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: A gde ste se vi sastajali s vašim prijateljem Fatmirom Limajem za vreme maja, juna i jula meseca 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne sećam se.

TUŽILAC NICHOLLS: Časni Sude, bojim se da sam izgubio iz vida kada nam je vreme za sledeću pauzu?

SUDIJA PARKER: Evo sada. Ako kažete da je ovo pogodno vreme za vas...

TUŽILAC NICHOLLS: Ukoliko je pauza blizu, u redu. Možda će to malo ubrzati stvari.

SUDIJA PARKER: Jeste. Sada ćemo da prekinemo sa radom i nastavićemo u 17.50 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Nicholls, izvolite.

TUŽILAC NICHOLLS – PITANJE: Hvala lepo, generale. Nemam više pitanje za vas u ovom trenutku.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Nicholls. Gospodine Topolski, izvolite.

ADVOKAT TOPOLSKI: Bojim se da sam ponovo sam izvukao kraću slamku.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT TOPOLSKI

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, ja zastupam Isaka Musliu i ako mogu želeo bih da vam postavim nekoliko pitanja. OVK je bila u celini vojska dobrovoljaca, zar ne?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: U početku je to bila vojska dobrovoljaca koju je organizovao Glavni štab.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Odgovor koji ste nam sada dali počinje rečima "u početku". Da li to znači da je došlo vreme kada je postala vojska vojnih obveznika, i recite mi da li shvatate šta sam mislio ovim pitanjem?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: U početku sve je bilo na dobrovoljnoj osnovi.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li se to ikada promenilo?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Sa protokom vremena OVK se razvila, restruktuirala, formirala brigade i formirala operacione zone.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: OVK nije nikada imala moć da silom nekog natera da joj se priključi, zar ne?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne, nikad.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, kada je reč o onima koji su se priključili vojsci – sada se koncentrišem na prvu polovinu 1998. godine – neki od tih koji su se pridružili OVK prošli su neku vojnu obuku tokom svog života. Da li je to tačno ili nije?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ali mnogi nisu, i to je tačno, zar ne?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, i to je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Moje sledeće pitanje bavi se periodom do formiranja brigada, a to je sledeće pitanje: kada je reč o vojnoj disciplini, da li se slažete generale da je to bila u najmanju ruku vrlo labava disciplina? Da li biste mogli da se složite s tim?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, to je tačno. Nije bila stroga disciplina sve do formiranja brigada. A prošlo je neko vreme dok nisu formirane brigade.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da, naravno. A sve do stvaranja brigada, da li može tako da se kaže kada je reč o vojnoj disciplini, kao što ste nam juče rekli, da se često nije ništa moglo uraditi sa vojnicima lošeg vladanja. To je tačno, zar ne?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Pa, pošto je sve bilo na dobrovoljnoj osnovi, mogli su dobrovoljno i da napuste vojsku ako su to želeli.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da, naravno. Smrt Adema Jasharija u martu 1998. godine sama po sebi je dovela mnogo dobrovoljaca. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U mojoj zemlji bi se reklo, generale, da je smrt Adema Jasharija postala "narednik regrutacije" za OVK. Da li razumete šta pod tim želim da kažem?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Razumem.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Drenica/Dreničë, to područje, to geografsko područje Kosova/Kosovë bilo je mesto u koje su oni prvi dobrovoljci najpre odlazili. Da li je to tačno, generale?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, tako je bilo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A iz Drenice/Dreničë, iz tog geografskog područja ti dobrovoljci su se širili po Kosovu/Kosovë, sada govorim o prvim mesecima, pre formiranja brigada. Da li se slažete?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Njihovi delovi su došli u Drenicu/Dreničë da se priključe vojsci. Ne znam da li su svi došli baš u Drenicu/Dreničë. Mnogi od njih nisu došli u Drenicu/Dreničë. Otišli su u svoja područja. Ne podrazumeva se, po sebi, da su svi koji su se pridružili, došli u Drenicu/Dreničë...

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne, ne, ne. Ne mislim da je moje pitanje sugerisalo da su svi, ali veliki broj je prvo došao tamo i mislim da se slažete sa mnom?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Izvinjavam se, nisam želeo da vas prekidam. Generale, pokušaću da rezimiram kako se razvijala OVK tokom proleća i leta 1998. godine. I pitam se da li biste mogli da razmotrite sledeći kao rezime situacije: muškarci su se pridružili, muškarcima su se pridružili drugi muškarci i formirali jedinice; jedinica su se borile jedna uz drugu; grupe jedinica su postale zone i eventualno zone su postale brigade. Nadam se da sam to dovoljno polako ispričao. Generale, ako želite, mogu da ponovim. Da li me pratite?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li se slažete sa mnom? Da li se slažete sa mnom?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, potpuno se slažem.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kada je reč o ranim fazama – a mislim da sam to već dva puta definisao da se odnosi na period sve do proleća i leta 1998. godine – da li je tačno da se kaže da su različite zone razvile svoju organizacionu sposobnost u različitom stepenu, zar ne generale? Neke su to uradile brže a neke su uradile sporije. Da li se slažete s tim?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li možemo sada zajedno da pogledamo ova područja koja su postala operativne zone. To bismo mogli da pogledamo na karti koja

vam je juče nakratko pokazana. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P1. Gospodin Nicholls vam je to juče pokazao.

ADVOKAT TOPOLSKI: Zamolio bih da nam pokažete kartu broj 10. To je poslednja karta.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, nadam se da je ovo najkraći i najefikasniji način da ovo uradimo. Kao prvo, molim vas da pogledamo zajedno ovu kartu i molim vas da imate na umu da je ova karta napravljena od strane Ministarstva odbrane Velike Britanije. U redu? Nije napravljena ni od koga iz OVK. U desnom uglu piše, ako dobro čitam: "Napravljeno tokom vojnog istraživanja Ministarstva odbrane Ujedinjenog Kraljevstva 1998. godine". Generale, možda se slažete sa mnom da je Ministarstvo odbrane Ujedinjenog Kraljevstva neke stvari uradilo gotovo kako treba. Dakle, hajde da pogledamo zajedno, hoćemo li? Vidite Lapušnik/Llapushnik u sredini karte iznad slova S u reči Kosovo/Kosovë?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, vidim to jasno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A iznad toga je, ograničeno crvenim markerom, područje koje se opisuje kao Drenica/Dreničë. Da li to odgovara vašem shvatanju područja koje je postalo zona Drenice/Dreničë?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kada je reč o području koje vidimo ovde, to bi moglo malo da se popravi, jer ima mnogo sela koja nedostaju na ovoj karti, a posebno kada je reč o operativnoj zoni Drenica/Dreničë. Ne znam koliko je ova karta detaljna i koliko su detaljne ove linije zone odgovornosti.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pa generale, s obzirom da je autor karte taj koji je autor, i nema nikakve sumnje o izvoru informacija, a čini se i zbog vremena kada je napravljena ova karta, siguran sam da svi shvatamo da ona nije savršeno tačna. Zbog toga i koristim formulaciju – da li to odgovara vašem generalnom shvatanju tamošnjeg rasporeda? I želim samo da ovo Pretresnom veću i meni bude jasno. Ispod Drenice/Dreničë, ako pogledamo levo na karti, tu se nalazi područje druge operacione zone. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Područje Dukađini/Dukagjini je na levoj strani.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A kada idemo zajedno dalje po karti, sledeće veliko područje, koje uključuje mesta kao što su Suva Reka/Suharekë, Orahovac/Rahovec, sva ta mesta su nam poznata, to je zona Paštrik/Pashtrik. Da li je to tačno? Morate da odgovorite, generale.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, približno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Naravno, približno. Pored te zone vidimo s druge strane isprekidane linije Nerodimlje/Nerodime, pored planine Karadak/Karadak; a iznad toga, što uključuje i Prištinu/Prištinë, je Šalja/Shale. Ponovo, da li se slažete da je ovo dosta tačan prikaz načina na koji su se formirale operacione zone?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Ja bih ponovio da je to približno to, jer ne znam tačno granice drugih zona. Znam granice svoje zone. Ali mislim da je ovo približno tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodin Nicholls vam je postavio mnogo pitanja o jedinicama čiji su položaji bili sa obe strane puta Priština/Prishtinë – Peć/Pejë. Generale, želim da nam to bude što je jasnije moguće. Pre svega, što se vas tiče, koje jedinice, a ponovo govorimo o proleću i letu 1998. godine, koje jedinice su bile u vašoj nadležnosti? Kako su se zvale?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: U proleće, nakon 5. maja, bila je samo jedinica *Shkoza*.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Iz tog odgovora proizilazi da vi niste imali nikakvu ličnu odgovornost za bilo koju jedinicu *Çeliku*, kako su se zvale, zar ne generale? Da li sam u pravu kada to kažem?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Sasvim ste u pravu kada to kažete. Jer ja nisam imao takvu odgovornost.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li iz tog odgovora, takođe, sledi da vi, generale, niste bili lično nadležni ni za jednu jedinicu *Pellumbi* ili bilo koju drugu jedinicu, osim vaše vlastite jedinice? Da li sam u pravu kada to kažem?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, u pravu ste. Sve dok nisam postao komandant, nisam imao nadležnost nad ovim jedinicama.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I kako bi Pretresnom veću bilo jasno, generale, te jedinice su bile odvojene jedinice jedna od druge. Neke su imale ljude koji su bili starešine, neke od njih nisu. Da li jesam ili nisam tačno shvatio situaciju?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Svaka jedinica je imala osobu koja je bila starešina. Ali ne znam za ostale jedinice. Nisam znao sve jedinice.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pre nego što vam postavim neka druga pitanja o detaljima, mogu li da vas zamolim da nam pomognete da shvatimo nešto što je napisano u vaše ime i što ste potpisali, a radi se o pismu koje je upućeno ovom Sudu. Generale, ne znam da li imate sa sobom kopiju pisma napisanog i datiranog... ne znam doduše kada je napisano, ali sigurno je tačan datum 24. novembar 2004. godine, kada ste vi i vaš advokat, gospodin Krasniqi potpisali pismo. Da li to imate sa sobom?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne, nemam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, Pretresnom veću je možda važno da tačno shvati kakav je vaš stav u odnosu na ovaj postupak. Želeo bih da nam pomognete oko toga...

TUŽILAC NICHOLLS: Mogu da vam dam kopiju ako vam je potrebno.

ADVOKAT TOPOLSKI: Jako sam vam zahvalan. Hvala vam, gospodine Nicholls.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, sada ćete dobiti kopiju.

ADVOKAT TOPOLSKI: Da li je ovo na engleskom jeziku ili na oba?

TUŽILAC NICHOLLS: Na oba.

ADVOKAT TOPOLSKI: Odlično. Pretresno veće ima ovo.

SVEDOK SELIMI: Hvala.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Moje prvo pitanje biće ovo: generale, da li možete da identifikujete ovo pismo koje ste vi potpisali u originalu a koje je u vaše ima napisao vaš advokat u skladu sa vašim instrukcijama? Bojim se da su tri pitanja u jednom. Kao prvo, da li je ovo pismo napisano u vaše ime. Kakav je vaš odgovor, generale?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Napisano je u moje ime. Zatražio sam od svog advokata da napiše razloge zašto, i on je to napisao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, da li je to napisano u skladu sa vašim instrukcijama koje ste dali vašem advokatu? Drugim rečima, da li se slažete sa ovim sadržajem?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, slažem se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I da li ste vi potpisali original?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ova kopija nije potpisana, ali se slažem da su to stvari koje sam mu rekao usmeno i on je to napisao i dostavio Sudu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, važan deo pisma možda je drugi paragraf. I možda najvažniji deo paragrafa je ovaj koji ću da pročitam polako do kraja: "Neću da budem svedok Tužilaštva. Ali ako me Odbrana predloži, onda ću biti svedok zastupnika Odbrane Fatmira Limaja. Razlozi za to su bazirani na političkim okolnostima na Kosovu/Kosovë, moje uloge kao jednog od prvih osnivača OVK i kasnije kao načelnika Glavnog štaba OVK i sada kao zamenika komandanta Kosovskog zaštitnog korpusa, što bi imalo uticaja na moj ugled kod stanovništva." Generale, ja bih želeo da shvatim a verovatno mi se i ostali pridružuju, šta tačno znači ta rečenica? S obzirom da je to napisano u vaše ime, da li biste bili ljubazni da nam kažete šta to znači?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Mogu da kažem šta ovde piše i da možda malo bolje obrazložim zašto je to napisano na način na koji je napisano.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Budite ljubazni.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Razlozi su sledeći. Počecu od početka, zato što sam ja ovde pod zakletvom. Ovo je drugi put da sam položio zakletvu. Prvi put sam položio zakletvu pred svojom zastavom i pred svojim legendarnim komandantom. Drugi put je to bilo ovde kada sam se svečano zakleo da ću govoriti istinu i samo istinu. Uvek sam bio voljan da dođem pred Međunarodni krivični sud i saradujem, jer je ovo demokratski i nezavisan Sud. Prvi put kada sam dobio poziv od Carle Del Ponte, odgovorio sam na taj

poziv, pre nego što sam danas došao ovde. Na sličan način zamolili su me iz kancelarije Odbrane da sa mnom obave razgovor i ja sam rekao da ću sa zadovoljstvom da razgovaram s njima. I tražio sam da istražilac Tužilaštva bude prisutan. Važno je da se kaže da sam ja bio na raspolaganju i još uvek sam na raspolaganju Međunarodnom krivičnom sudu. A kada je reč o mojoj izjavi, za nju postoji jedan razlog: čuo sam da će pred Međunarodnim krivičnim sudom da svedoče i drugi bivši komandanati OVK koji su se borili protiv Srpskih snaga. I znajući kakvu vrstu genocida su Srpske snage izvršile nad našim narodom, sledeći strategiju Srpske akademije nauka, strategiju na čijem čelu je bio Milošević a koju su primenjivali srpski komandanti, počev od generala do komandira vodova, svi su oni naneli teške patnje mom narodu. To je bio genocid i mi još uvek ne znamo gde se mnoge od žrtava nalaze, gde leže njihova tela. Doći i svedočiti ovde na ovom Međunarodnom krivičnom sudu o svojim vojnicima, o vojnicima OVK koji su se borili bez uniformi, bez pušaka, bez oružja, nisam bio voljan da dođem ovde i da svedočim u korist... na strani Tužilaštva. To je bio razlog zašto nisam želeo. Međutim, sudskim pozivom mi je naređeno da dođem ovde na ovaj Sud i ja sam prihvatio, jer je to bila prilika da govorim istinu i ništa osim istine, da kažem kako su se stvari dogodile, zato što mi verujemo u pravdu. To je bio razlog. Ja mogu da izjavim ovde pred Sudom, pred Pretresnim većem da nisam nikada oklevao da dođem i nikada neću oklevati ni ubuduće da kažem istinu, da štitim i da branim istinu. Da kažem istinu o stvarima koje su se dogodile našem narodu, o masakrima koji su se dogodili na Kosovu/Kosovë. Mnogi od vas i mnogi u javnosti, veliki deo javnosti još uvek ne zna šta se sve tamo dogodilo, šta se stvarno tamo dogodilo. Sledećeg dana dobio sam poziv. Tužilac me je pitao da li mogu da se sastanem sa predstavnicima Odbrane i ja sam želeo da budem prisutni i predstavnici Tužilaštva, želeo sam da budem korektan prema obe strane i da sve bude javno i otvoreno. Nikada se nisam sastao sa advokatima Odbrane, ja to ponavljam, pošto sam pod zakletvom koju sam dao juče. Mnoge stvari sam rekao. Mnoge stvari sam možda zaboravio. Ali ono što sam rekao istina je. To je sve.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, želim da vam pročitam poslednje reči koje su zabeležene na traci u kancelariji Tužilaštva kada ste davali izjavu 19. novembra 2003. godine. I želim da vam postavim pitanje na kraju onoga što ću da pročitam, a to je svega pet ili šest redova - da li vi i dalje stojite pri tome ili ne? Vi ste rekli sledeće, a to je stranica broj 58 u dokumentu, ako bilo ko želi da prati: "Svaka demokratska zemlja trebalo bi da se pozabavi ljudima koji su počinili zločine za vreme rata. Čak i zemlje koje imaju perfektno sisteme, demokratske sisteme, još uvek imaju probleme, a da ne govorimo o nama koji tek počinjemo, bez ikakvog iskustva. Niko nije iznad zakona. Ljudi mogu da urade stvari u euforiji u jednom trenutku ali posle toga moraju da preuzmu odgovornost." Generale, da li vi danas stojite iza ovih reči?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Poštovana gospodo, već sam više puta rekao i ponavljam, niko nije iznad zakona. U mnogim zemljama... u bilo kojoj zemlji ovakve stvari mogle bi da se dogode, ovakve vrste zločina. To sam rekao zato što je država koja je sprovela genocid nad nama bila jedna organizovana država, imala je organizovanu,iskusnu vojsku, vojsku sa godinama iskustva, dok OVK je počela da se organizuje u datim okolnostima i nosili smo se onako kako smo mogli sa tim okolnostima. Ali u svakoj zemlji sveta moguće je napraviti greške. Ovim ne aludiram niti ukazujem na neki određeni slučaj ili osobu. Ali u kojoj god zemlji da se ovako nešto dogodi, ti ljudi bi

morali da budu izvedeni pred lice pravde i da plate za zločine. Ali na Kosovu/Kosovë jedini genocid koji se dogodio bio je sproveden od strane Srpskih snaga koje su bile pod Miloševićem, zato što su oni vršili zločine protiv čitavog civilnog stanovništva na Kosovu/Kosovë.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, da li mogu sada da pređem sa ovih opštih pitanja na neka konkretnija pitanja? U jesen 1998. godine, dakle u avgustu, septembru i oktobru, postojao je plan ili su postojali predlozi koji su počeli da se sprovedu, za obrazovanje brigada i operativnih zona. Mislim da smo to već utvrdili. Da li se slažete?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Slažem se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Rekli ste predstavnicima Tužilaštva u istom razgovoru...

ADVOKAT TOPOLSKI: Ponovo kažem, ako neko želi da prati, to je na stranici broj 16.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE:..."U 1998. godini plan je...", to su vaše reči "...počeo da se sprovodi. Mislim da je on postojao još od ranije ali ja nisam imao saznanja ni plan o tome šta se događalo u Glavnom štabu. Nisam siguran, ali mnogo kompetentnih ljudi je znalo." Generale, mislim da bi ovo trebalo da vam predočim na drugi način da biste mogli da odgovorite sa da ili ne. Da li stojite pri svom odgovoru? Da li je to bilo stanje stvari kako ste vi to videli?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: To sam rekao zato što nisam bio član Glavnog štaba i nisam mogao da znam šta se tada dešavalo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Da li se slažete sa mnom da bi Shukri Buja mogao da bude taj koji je znao šta se tamo dešavalo?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne mogu to da kažem. Ne znam da li je on to znao ili nije. Verovatno nije, jer nije bio član Glavnog štaba. Ako je bio, mogao je da zna. Ali koliko ja znam, nije bio član.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Zar on nije promovisan negde juna meseca 1998. godine u komandanta jedne podzone? Da li to znate ili ne?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Čak i ako je postao član Glavnog štaba, ne znam kada je postao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pa, ja ovde imam prednost, imam ovde izjavu koju je dao ovom Sudu, tako da to imam pred sobom. Želeo bih nešto da vam predočim, jer me interesuje vaš komentar. Da li ste bili upoznati sa osnivanjem ili diskusijama o stvaranju političkih zona početkom 90-tih, tačnije 1993. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne. Nije mi poznato. Nisam bio član Glavnog štaba.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Politički plan u to vreme, da tako kažem, zasnivao se na ideji oslobađanja svih albanskih teritorija. Generale, da li vam je bilo poznato da se početkom 90-tih o tome govorilo?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Početkom 90-tih godina, kada smo počeli da se organizujemo i kada smo stupili u redove OVK, mi se nismo borili za celokupnu teritoriju Kosova/Kosovë. Ali ja tada nisam znao o ovim stvarima koje vi sada pominjete.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U svetlu vašeg odgovora, mislim da nema potrebe da vam predočim šta je Shukri Buja rekao, jer će možda kasnije i sam doći ovamo i lično nam to objasniti, tako da sada prelazim na sledeću temu. Generale, želeo bih da steknem predstavu, ako mogu, uz vašu pomoć, kakva je bila slika situacije u proleće i leto 1998. godine, dakle, u aprilu, maju, junu mesecu i tako dalje. Zapravo, sada me interesuje samo taj vremenski period. Tokom tog vremenskog perioda još uvek je bilo takvo stanje da neki ljudi koji su se priključili OVK nisu imali oružje za borbu? Da li je tada još uvek bila takva situacija?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Bilo je mnogo slučajeva da su vojnici bili bez oružja. Da, to je istina. I događalo se vrlo često da jedno oružje prvo koristi jedan vojnik, pa onda drugi, kada se ovaj prvi odmarao, jer nismo imali dovoljno oružja.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, ako možemo da uporedimo kakva je situacija bila tada i kakva je bila kasnije te godine. Recite nam sada, ali molim vas, samo na osnovu vašeg iskustva, kao prvo, da li se ta situacija menjala kako je odmicala 1998. godina?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Kada je reč o oružju, oružje nam je uvek nedostajalo. Nikad ga nije bilo dovoljno. Ali kasnije smo se konsolidovali i situacija se poboljšala. Mi i dalje nismo imali dovoljno oružja a ni vojnici nisu imali uniforme.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, vi ste izdavali dokumenta koja su bila naređenja tamo gde ste bili stacionirani. Juče smo videli jedno takvo naređenje koje se ticalo okupljanja ljudi na javnim mestima. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Mislim da se pred vama nalaze neki od tih dokumenata i želim da vas pitam samo o jednom ili dva takva dokumenta. Da? Kao prvo, u tabulatoru broj 3...

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Molim vas, da li možete da mi date te dokumente jer ih nemam pred sobom.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ja ne mogu ali znam čoveka koji će to za minut da uradi. Generale, nadam se da ste dobili te dokumente i na engleskom i na albanskom jeziku?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Izgleda da je datum 27. avgust 1998. godine i počinje rečima: "Na osnovu vojnog zakona i regulativa Kosovskog oslobodilačkog pokreta i potrebe za imenovanjem starešina specijalnih jedinica u operativnoj podzoni

Drenica/Dreničë ja imenujem..." i zatim pominjete da je imenovana jedna osoba za komandanta Specijalne jedinice. Generale, mene zanima paragraf broj 2 ovog dokumenta. Vi ste imenovali osobu, a u istom dokumentu toj osobi dajete mogućnost da uloži žalbu na imenovanje. Da li vidite to? Ako imamo ispravan prevod, da li je to tačno?
SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Ovo je bilo upućeno Glavnom štabu i na njima je bilo da izvrše procenu ove osobe i da mi zatim odgovore.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, ako sam ispravno razumeo, ako se ovoj osobi nije dopala odluka o njegovom imenovanju, on je mogao da uloži žalbu na tu odluku. Da li je to ono što piše u ovom dokumentu?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Imao je mogućnost da uloži žalbu ili da nešto predloži ili da nam iznese svoje mišljenje.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da kaže: "Ja neću ovaj posao, što ga ne bih prepustio nekom drugom?" Da li je takođe neko mogao i tako nešto da kaže?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Pa zavisilo je od okolnosti. Ako je imao vrlo jake razloge zašto neće da preuzme odgovornost, mi bismo imali konsultacije i on je mogao da predloži nekog drugog ili da iznese neku drugu ideju.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Bilo je mnogo rasprava o tome kako su se u okviru OVK sprovodila naređenja i zahtevi komandanata, i tome slično, zar ne, generale? Ako se neko nije slagao sa nekom idejom, to je mogao da kaže, zar ne? Tako nešto se i očekivalo. I njegovo mišljenje je poštovano. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, mogli su da izraze svoja vlastita mišljenja, zato što smo se tada reorganizovali. I kada su jedinice postojale, svi smo bili jednaki. A kada su imenovani komandanti, tada smo počeli da primenjujemo neka od ovih pravila, vojnih pravila.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Molim vas, da li mogu da vam postavim nekoliko pitanja o samom Lapušniku/Llapushnik?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Rekli ste nam nešto ranije danas, ako sam to tačno zabeležio, kada vam je gospodin Nicholls, gospodin preko puta, postavljao pitanja, rekli ste da u maju, junu i julu mesecu 1998. godine niste mogli da se probijete u sam Lapušnik/Llapushnik?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: *(nema prevoda)*

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Izvinjavam se generale.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Molim vas, da li možete da ponovite pitanje.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Rekli ste nam nešto ranije ovog popodneva da niste mogli u maju, junu i julu mesecu 1998. godine, nadam se da vas tačno citiram, da se probijete u sam Lapušnik/Llapushnik. Da li se sećate da ste nam to rekli danas nešto ranije?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: *(nema prevoda)*

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Izvinjavam se, nisam dobio prevod.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: To je bilo onog dana kada sam govorio o onome što je vezano za Lapušnik/Llapushnik. Kada sam otišao tamo, nisam mogao da uđem u Lapušnik/Llapushnik. Nije bio maj ili juni ili meseci koje ste pomenuli. To je bio samo jedan dan za vreme borbi.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Tokom tih borbi, tokom rata i pre kraja jula meseca 1998. godine, da li ste vi ušli u samo selo Lapušnik/Llapushnik, generale?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste bili odvedeni u neku zgradu ili kuću ili na neko mesto gde je bilo drugih vojnika OVK?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne, ne sećam se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Molim vas, razmislite. Da li možete sada da se setite? Da li ste proveli neko vreme u Lapušniku/Llapushnik, mislim da li ste ikada proveli noć za vreme rata, u leto 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Prespavao sam na mnogim mestima ali se ne sećam tačno da sam prenoćio u Lapušniku/Llapushnik. Ali dešavalo se da u mnogim mestima provedem noć.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ako vam pokažem... izvinjavam se...

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne mogu da se setim.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li bi vam pomoglo da se setite ako bih vam pokazao fotografije jedne ili dve zgrade, ili mislite da vam ne bi pomoglo?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, možete da mi pokažete.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: To bi bilo bolje.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, danas nikome ne možete verovati, a najmanje advokatima. Oni uzimaju stvari od vas kada to najmanje očekujete. Izvinjavam se zbog traćenja vremena. Generale, molim da vam daju dokazni predmet Tužilaštva broj P6.

ADVOKAT TOPOLSKI: To ima gospodin Hasan. On dolazi da spašava stvar.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, molim vas, samo pogledajte ove fotografije. Možda je najbolje da ih imate sve pred sobom da bismo uštedeli na vremenu. Molim vas, pogledajte ih?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Gledam fotografije. Vidim neke zgrade, neke kuće.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. To je imanje. Molim vas, sledeću fotografiju. Ne, ova vam neće mnogo pomoći. To je fotografija slikana iz vazduha. Da se opet spustimo na zemlju, šta mislite? Da.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, ovo se jasno vidi.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, nema sumnje da je ovo tipična kuća. Ali ja vas pitam... ovo su kuće u selu Lapušnik/Llapushnik. Da li se sećate... da li ovo uopšte prepoznajete?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne, ne. Ne prepoznajem.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Još jedna zgrada na istom imanju.

ADVOKAT TOPOLSKI: Molim vas, stavite jednu koja izgleda kao ova.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne, ni ovu ne prepoznajem.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ovo je kapija za ulazak u imanje između ove male zgrade i *ode* [*oda* – muška soba u albanskim domaćinstvima].

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, to isto jasno... jasno se vidi.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li prepoznajete ili ne prepoznajete ovo kao mesto na kom ste možda bili?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Želim da vam pokažem jednu drugu fotografiju.

ADVOKAT TOPOLSKI: Pitam se da li je fotografija broj 18 na dnu kod sudskog poslužitelja. Ovo je drugačiji set fotografija, kuća koje se nalaze s druge strane puta.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, da li vam ovo izgleda poznato?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne, nije mi poznato.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ovaj prvi set fotografija navodno predstavlja zatvorenički logor koji su držali vojnici vaše vojske u proleće i leto 1998. godine, gde su ljudi držani, terorisani i ubijani. Generale, da li ste vi upoznati sa postojanjem takvog mesta, da ili ne?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne. Ja sam to rekao i Tužilaštvu, jer su me oni puno puta to pitali i ja sam rekao da sam prvi put čuo za tako nešto kada su doveli ovamo Fatmira Limaja. Nikad ranije nisam čuo za tako nešto.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Puno vam hvala. To je sve od fotografija što sam hteo da vam pokažem. Generale, želim da pređemo na sledeću temu. A razlog za to je Vojna policija i razlog za to je takođe što je moj klijent kasnije postao pripadnik Vojne policije - 1998. godine. Trebalo bi da vam postavim ovo prilično očigledno pitanje: da li ste ikada sreli Isaka Musliua, koji je inače poznat pod nadimkom Qerqizi, koliko vi možete da se setite?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne mogu da se setim da smo se sreli. Mada je moguće sam ga sreo, ali ne mogu da se setim.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dobro. Generale, sada bih želeo da vas pitam nešto o Vojnoj policiji i to je razlog zašto vas pitam o Vojnoj policiji. Prvo pitanje: po vašem najboljem sećanju, kada je formirana Vojna policija Oslobođilačke vojske Kosova?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne znam generalno kada je formirana Vojna policija OVK. Ali u mojoj zoni, kada su počele da se formiraju brigade, smatralo se da je razumno da se i to uradi, pa smo mi počeli da formiramo i Vojnu policiju.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dakle, ako taj početak vezujemo za formiranje brigada, moramo da govorimo o periodu posle avgusta meseca, u jesen 1998. godine. Da li se slažete generale?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: To traje do jeseni 1998. godine, ali se proteže i do 1999. godine.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da.

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Nikad nismo bili u stanju da to formiramo na način na koji smo želeli.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dakle, tada je formirana Vojna policija. Da sada zajedno pogledamo njihovu ulogu. Kao prvo, da li je tačno da li ste vi u vašem području bili odgovorni za formiranje Vojne policije? Dakle, bili ste direktno uključeni u njeno formiranje u vašem području. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ja sam preuzeo odgovornost za formiranje zone u mom području i počelo je sa formiranjem brigada, kao što sam već ranije spomenuo, kao i formiranje jedinica Vojne policije za moje područje.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Smatram da je svrha toga bila, zar ne, da se poboljša disciplina u redovima OVK? Da li biste se složili?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Osim disciplinom, smatrali su da treba da se bave i zaštitom ranjenih lica, kako policajaca, tako i civila.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Na stranici broj 44 vašeg razgovora sa Tužilaštvom, bar na engleskom prevodu na stranici broj 44, vi kažete: "Njihov glavni...", misli se na zadatak "...je bio da sprovede disciplinu među vojnicima; ponekad su morali da paze na zakon i red. To se nije događalo često. Bili su uključeni u borbe i posle su se brinuli za ranjene ljude i tako dalje." Dakle, reč je o opštim zadacima koji se ne tiču striktno discipline. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Tačno je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Nosili su crne uniforme, zar ne? Naravno, jednom kad su bile napravljene. Da li je to tačno, generale?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, tačno je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Naravno, kako bi se razlikovali od drugih činova, od drugih jedinica?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Generale, hteo bih da se sada vratimo što je moguće više unazad. Sada ćemo da se bavimo situacijom u maju mesecu 1998. godine. Ono što želim da vam sugerišem je sledeće, a vi ste s tim imali iskustva, svakako, i saznanja o tome na osnovu rada sa svojim drugovima. U tim ranim danima kada su ljudi stizali preko granice, oni su vrlo često donosili svoje vlastite odluke gde će da odu i da se priključe borbi. Da li se slažete sa mnom oko toga?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, slažem se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Niko im ne bi rekao da idu u konkretnom pravcu. Često bi se okupili i rekli: "Čuli smo da ima teškoća u tom i tom mestu. I bilo bi bolje da odemo i vidimo šta možemo da uradimo." Naravno, ja to parafraziram, generale, i jasno je da sam ja ovo sažeo na samu esenciju onoga što se događalo. Ali da li se slažete da je takav pristup bio u maju mesecu 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Otprilike mogu da kažem - da, zato što su oni bili dobrovoljci i nisu imali adresu gde bi mogli da odu, vojnici u Albaniji.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U stvari, vi ste tek dosta kasnije, u leto zar ne, imali prve dokumente o tome ko vam se pridružio, zar ne? Vi niste znali čak ni imena svih vaših drugova u vašem području. Da li bi to moglo da bude tačno, generale?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Nismo znali imena mnogih koji su nam se priključili.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kada bi ljudi odlazili na neko mesto, onda bi odabrali neko za koje su čuli, na primer, Lapušnik/Llapushnik. Otišli bi da se bore u Lapušniku/Llapushnik. Ako bi čuli da ima problema bilo gde, oni bi se jednostavno podigli, krenuli tamo, zar ne? Nije im bilo potrebno naređenje, nije im bio potreban zahtev. Uradili bi to na svoju ruku, što se kaže. Da li su vaša iskustva da se tako dešavalo, generale?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Iz mog iskustva dok se delovalo samo na nivou jedinica, ljudi su delovali na dobrovoljnoj osnovi i odlazili dobrovoljno tamo. Ako su znali za neku drugu jedinicu i to je bilo... i da su se neke stvari tamo dešavale, to je onda bio razlog zašto su druge jedinice dolazile da pomognu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Tvrdim da je takva situacija trajala upravo do onog vremena kada su formirane brigade. Da li se slažete s tim, generale, kao o opštoj tvrdnji?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, ako mi date još trenutak, mislim da ću da završim... Da, završio sam. Hvala vam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: To su bila sva moja pitanja. Generale, hvala vam na strpljenju.

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Khan.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KHAN

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Generale, ja zastupam Fatmira Limaja. Možda ćemo večeras moći da završimo sa mojim pitanjima. Rekli ste da je posle smrti Adema Jasharija ogroman priliv ljudi uvećao redove OVK. To je tačno, zar ne?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: I to je bio prilično veliki izazov i prilično velika teškoća za OVK da prilagodi i primi te ljude. Da li je to takođe tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: I faktički, jedan od glavnih izazova s kojim se suočavala OVK u većem delu 1998. godine, naravno, osim opstanka u borbi protiv Srpskih snaga, bio je da se organizuju svi ti civili koji su se priključivali redovima Oslobođilačke vojske Kosova. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Vraćajući se na početak sukoba pa do juna 1998. godine, rekli ste... osim OVK, da li su vam bile poznate druge naoružane grupe koje su bile aktivne na Kosovu/Kosovë i koje su se borile protiv Srba do juna 1998. godine?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne, nisam bio upoznat za postojanje drugih grupa, osim OVK i Srpskih snaga. Ako su postojale paravojne snage ili razne druge snage, nisam bio upoznat s tim.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da li ste čuli za grupu koja se zvala Nacionalni pokret za oslobođenje Kosova?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne, nisam čuo za takvu grupu u to vreme. Ako govorite o *LKÇK* [Levizje Kombëtare për Çlirimin e Kosovës], za njih sam čuo. Ali nisam nikad čuo za Nacionalni pokret za oslobađanje Kosova.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: A *LKÇK* do kog vremenskog perioda je dejstvovao? Da li ste poznati s tim?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ta grupa je počela sa svojim aktivnostima i ranije. Ne znam šta je bilo kasnije, ali najbolje je da to pitate one koji su bili na odgovornim položajima u *LKÇK* ili članove Glavnog štaba koji su vodili taj pokret.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da li ste poznati i oprostite mi na mom užasnom izgovoru, da li ste poznati sa regionom Belačevac/Bellaqevci?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, znam za to područje... za region Belačevac/Bellaqevci. Bilo je pripadnika OVK koji su se tamo borili, ali to je sve bilo pod komandom OVK.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: I u kom regionu ili u kojoj zoni je bilo to područje Belačevca/Bellaqevci, da li se sećate toga? U kojoj operativnoj zoni?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Belačevac/Bellaqevci se nalazi na granici operativne zone Drenica/Dreničë i operativne zone Šalja/Shale. I to je na granici operativne zone Šalja/Shale.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da li se sećate koje su jedinice delovale u toj zoni?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne sećam se.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Rekli ste da ste posle septembra 1998. godine saznali da je Fatmir Limaj komandant 121. brigade. To je tačno, zar ne?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Tek tada.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: I u to vreme vi ste takođe bili komandant brigade. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ne. Ja sam bio komandant zone.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da, komandant zone. Da li ste bili upoznati s tim da su raseljeni civili bili u zoni Paštrika/Pashtrik?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Takođe je i u mojoj zoni bilo raseljenih civila ali i u zoni Paštrik/Pashtrik. Raseljenih civila bilo je više u zoni Paštrik/Pashtrik nego u drugim područjima.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: A to su bili u velikoj meri civili koji su bežali pred napadom Srba. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, tačno. Smatrali su to sigurnijim mestom, skloništem, i odlazili su tamo sa raznih drugih mesta.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Izvinjavam se. U stvari, to su često bili civili koji su u velikom strahu bežali, ne noseći sa sobom ništa osim onog što su imali na sebi. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. To je vrlo tačno.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Uslovi u kojima su oni živeli bili su izuzetno teški. Da li je to tačno?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da, veoma tačno.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Vladale su ogromne nestašice hrane, lekova, odeće, pelena za decu i svega. Tim civilima je bilo vrlo teško. Da li se slažete?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Da. Nisu imali ni osnovne stvari. Nisu imali čak ni hleb, ne samo odeću i ove druge stvari. I zbog toga su vladale velike nestašice i oni su zaista bili u mizernom stanju.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da li možete da mi objasnite... dozvolite mi da vam postavim još jedno pitanje i nadam se da možemo da završimo za danas. Da li znate šta je Fatmir Limaj radio sa tim civilima u svom području? I ako znate, da li možete to da opišete Sudu?

SVEDOK SELIMI – ODGOVOR: Ja bih voleo da sam bio na mestu Fatmira Limaja da pomognem tim ljudima koji su patili. Ja bih uradio isto, isto bih pružio pomoć tom stanovništvu koje je došlo, kao i onima koji su tamo živeli. Uprkos svim teškoćama i svim okolnostima koje su vladale u tom području, Fatmir je sa svojim vojnicima i svojim prijateljima i svojom grupom pružao pomoć tim ljudima. I to su takve stvari koje treba ceniti.

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, možda bismo ovde mogli da se zaustavimo?

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Khan. Očigledno je sada vreme kada moramo za danas da prekinemo sa radom. Generale, došao je trenutak kada ponovo moramo da završimo sa radom za ovaj dan. Zamoliću vas da se vratite sutra. Mislim da možemo da budemo sigurni da će vaše svedočenje biti završeno sutra poslepodne. Počecemo sa radom u 14.15 časova.

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, primećujem da je gospodin Cayley u sudnici. Znam da je on došao ovamo da se pozdravi sa nama. Dozvolite da u ime Odbrane u ovom predmetu kažem da je bilo veliko zadovoljstvo da imamo gospodina Cayleya za protivnika. Takođe želim da kažem da je on postupao u najboljoj tradiciji engleske komore. Žao mi je što nas napušta. Žao mi je što ga gubimo ali želimo mu sve najbolje u budućnosti.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Topolski. Bili ste vrlo strpljivi, gospodine Cayley. Izvolite, gospodine Cayley.

TUŽILAC CAYLEY: Zahvaljujem časnom Sudu. Ja ću se veoma kratko obratiti. Želim da napomenem za zapisnik: vi znate da sam ja već poslao pismo Pretresnom veću, koje je bilo prosleđeno i Odbrani, gde sam objasnio da odlazim sa ovog Međunarodnog krivičnog suda. Nema tu ništa neobično časni Sude i nije povezano sa ovim predmetom. To je nešto što smo planirali još pre godinu dana. Tužilaštvo je znalo da će do toga da dođe. Od sada pa nadalje predmet će voditi gospodin Alex Whiting. Timu Tužilaštva priključiće se još jedan advokat, gospodin Milbert Shin. Želim da se zahvalim Pretresnom veću na strpljenju tokom čitavog ovog perioda kada sam ja bio glavni zastupnik Tužilaštva, i takođe želim da se zahvalim gospodinu Topolskom na njegovim ljubaznim komentarima o meni. Time, časni Sude završavam i pozdravljam vas. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Gospodine Cayley, mi delimo stanovište koje je tako ljubazno izneo gospodin Topolski. Rad koji ste vi uložili u ovaj predmet nam je pružio veoma mnogo pomoći. Želimo vam sve najbolje na vašem novom položaju i drago nam je što od ostalih članova tima koji napuštate možemo da računamo na pomoć.

TUŽILAC CAYLEY: Hvala, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Sada prekidamo sa radom.

Sednica završena u 19.03 h.

Nastavlja se u sredu, 19. januara 2005. godine u 14.15. h.

Fond za humanitarno pravo

